

B&R

2018#5

VAKBLAD VAN DE
NEDERLANDSE VERENIGING
VOOR BURGERZAKEN

Rob de Werd:

"We moeten vooral
nieuwsgierig zijn"

06

De BRP gaat vooruit:

de laatste ontwikkelingen

10

Team van de Toekomst:

in vliegende vaart naar de
toekomst

24

inhoud

- 05 Voorwoord Henk van Dijkhuizen
- 06 Rob de Werd: "We moeten vooral nieuwsgierig zijn"
- 10 De BRP gaat vooruit: de laatste ontwikkelingen
- 14 Drievoudig geslaagde Heavenly in het zonnetje gezet
- 16 Nieuw stembiljet in één dag?
- 20 Adviesbureau: gelukkig geregistreerd & aanpassingswet AVG en de gevolgen voor de wet BRP
- 22 Jong & veelbelovend: Vera Agricola

De BRP gaat vooruit:
de laatste ontwikkelingen

10

Team van de Toekomst:
in vliegende vaart naar de toekomst

24

- 24 Team van de Toekomst: in vliegende vaart naar de toekomst
- 27 Column Arre Zuurmond
- 28 Jurisprudentie: geen man of vrouw, maar derde gender
- 30 In Leidschendam-Voorburg is de AVG welkom
- 34 Belgisch partnerschap: wel een paar, maar niet de pa
- 36 Smallerland besmet door het 'gastheerschap-virus'
- 39 Column Melle Bakker
- 40 Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State geeft gemeente Helmond gelijk over valse geboorteakte
- 42 Colofon

Nieuw stembiljet in één dag?

16

NVVB
VAKBLAD VAN DE
NEDERLANDSE VERENIGING
VOOR BURGERZAKEN

Jong & veelbelovend:
Vera Agricola

22

NVVB | Nederlandse Vereniging
voor Burgerzaken

NVVB REGIOCONGRESSEN 2018

1 NOVEMBER
7 NOVEMBER
15 NOVEMBER
20 NOVEMBER

REGIOCONGRES NOORD - OOST, FRIESLAND & OVERIJSEL IN **ASSEN**
REGIOCONGRES GELDERLAND IN **DUIVEN**
REGIOCONGRES ZUID-HOLLAND/ZEELAND & UTRECHT IN **VIANEN**
NAJAARSVERGADERING NOORD-HOLLAND IN **HOLLANDS KROON**

TOT ZIENS IN DE REGIO!
DE INSCHRIJVING IS GEOPEND!
WWW.NVVB.NL

Op weg naar Digitaal stemmen

Voorwoord

Henk van Dijkhuizen
Vicevoorziter NVVB

Terwijl ik mijn blik over de onderwerpen laat gaan die in dit nummer voorbij komen, realiseer ik me wederom dat er maar weinig vakgebieden zo breed zijn als dat van ons. Van hostmanship tot afstamming en van hackaton tot identiteitsvaststelling. Deze diversiteit is uniek en maakt ons werk mooi en uitdagend.

En dát dit brede vakgebied ons voor enorme uitdagingen stelt, is een understatement. Het is aan ons om deze samen het hoofd te bieden. De uitdaging die al geruime tijd met stipt bovenaan mijn verlanglijstje staat is het digitaliseren van het verkiezingsproces. Het blijft opmerkelijk dat wij anno 2018 -in een land dat met haar digitale infrastructuur nota bene een Europese voorloper is- nog steeds onze stem uitbrengen met behulp van een rood potlood en stembiljet op krantformaat.

Om het stemproces een flinke duw in de juiste (digitale) richting te geven, organiseerden de NVVB en VNG gezamenlijk een hackaton, met als doel het ontwikkelen van een nieuw stembiljet. Mijn handen jeuken om aan de slag te gaan met de innovatieve ideeën die hieruit zijn voortgekomen. Hopelijk die van u ook, want in een wereld die zó snel verandert, moeten we af en toe het lef hebben om buiten de gebaande paden te treden. Iemand die dat goed begrepen heeft is Rob de Werd, directielid Informatiesamenleving en Overheid bij BZK: innoveren, uitproberen en vooral nieuwsgierig zijn, is zijn devies!

Grote uitdagingen gaan vaak gepaard met grote verantwoordelijkheden. Zeker in ons vakgebied. Denk aan de mogelijke gevolgen van een foutieve inschrijving in de BRP of een onjuiste identiteitsvaststelling. De gemeente Helmond is gelukkig goed opgeleid in het herkennen van fraude en wist onlangs een aantal valse Tanzaniaanse geboortebewijzen te onderscheppen. Knap werk.

Klaar zijn voor de uitdagingen van vandaag en morgen; een uitdaging 'an sich' die niet over één nacht ijs gaat. Dat hoeft ook niet. En bovendien staat u er niet alleen voor. In Smallerland ondervonden medewerkers dit aan den lijve tijdens het traject 'gastheerschap.' "Dit gaat niet alleen over de omgang met de klant, maar ook -of misschien nog wel méér- over de omgang met elkaar als collega's. Zit dit laatste goed? Dan straal je dat automatisch uit naar de klant."

"In een wereld die zó snel verandert, moeten we af en toe het lef hebben om buiten de gebaande paden te treden"

Van dit soort verhalen wordt de NVVB dolenthousiast: hier gaat het om! Ook in het trainingsprogramma van 'Team van de Toekomst,' dat we in september presenteerden in Eindhoven en Zwolle, staat hostmanship hoog op de prioriteitenlijst. Nieuwsgierig? Ik hou u niet langer op. Veel leesplezier en wellicht tot ziens op één van onze najaarscongressen of de Algemene Ledenvergadering op 13 december!

"We moeten vooral nieuwsgierig zijn"

Rob de Werd, directielid Informatiesamenleving en Overheid ziet de wereld om zich heen in een hoog tempo veranderen. "De technologisering gaat razendsnel en daar moeten en willen we als overheid iets mee." Een gesprek over een andere manier van werken, innoveren, uitproberen maar vooral nieuwsgierig willen zijn.

Tekst: Hans Ouwerkerk

Foto: Sjors Massar

Binnen het directieteam Directie Informatiesamenleving en Overheid bij Binnenlandse Zaken richt hij zich op dienstverlening en innovatie. Vragen waar De Werd zich onder andere mee bezighoudt zijn hoe je met nieuwe technologie de dienstverlening voor mensen zo persoonlijk mogelijk kunt maken, zij zoveel mogelijk zaken op één plek kunnen vinden en hoe je dienstverlening vanuit zogenoemde klantreizen ontwikkelt. Dit alles tegen de achtergrond dat verantwoordelijk staatssecretaris Knops met de geformuleerde ambities in zijn Agenda Digitale Overheid (zie kader) nieuwe technologieën

omarmt. "Je ziet", vertelt De Werd, "dat de technologisering impact heeft op het werk van de overheid. Maar het heeft ook impact op de logica van de omgeving waarin de overheid opereert." Hij geeft als voorbeeld het onderwijs, waar de accreditatie van een nieuwe opleiding op een hogeschool soms twee jaar duurt. "Vervolgens duurt het vier jaar voor die eerste student klaar is, dus er zit gewoon zes jaar tussen ideevorming en het afstuderen van de eerste student. Als je dat in een technologisch perspectief plaatst is dat een ingewikkeld en langdurig traject. Zeker wanneer grote techbedrijven in

halfjaarlijkse opleidingen werken, met binnen dat half jaar een veranderend curriculum. Dan hebben wij op dit punt het systeem op een bepaalde manier georganiseerd, waarvan je je dus kunt afvragen of je daar niet anders mee om moet gaan."

"Natuurlijk is er niet in één keer een andere werkelijkheid. De Transitie heeft tijd nodig."

DOMEINEN

Een ander voorbeeld zijn de inspanningen van Google in Toronto om woningen vol technologie te ontwikkelen waarvan de aankoopprijs goedkoper is dan de traditionele vergelijkbare woning. Zo wordt er voorbij het aankoopmoment met toestemming nog data over bijvoorbeeld slijtage en energieverbruik verzameld. "Wat zou dat voor de Nederlandse woningmarkt betekenen, waar starters moeilijk een woning kunnen vinden? Gaan dit soort type woningen wellicht het verschil maken en heeft de overheid hier ook vanuit publieke waarden iets van te vinden?" Hij wil er maar mee zeggen dat in tal van domeinen waar de overheid een rol heeft, er door de technologisering veranderingen gaande zijn. Wat de strategie van de overheid is om daar mee om te gaan zal in zijn ogen per domein moeten worden bekeken. "Er is naar mijn gevoel geen quick fix. Waar het om gaat is dat je probeert nieuwsgierig te zijn naar wat gebeurt er hier nu echt?"

De Werd ziet door technologisering volop kansen. Kansen in de vorm van een betere dienstverlening. "Maar", voegt hij er in één adem aan toe, "er zitten ook kanten aan die te maken hebben met wat vinden we eigenlijk van de borging van publieke waarden? Zoals privacy en autonomie van burgers en kan iedereen wel meedoen? Dan heb je het heel nadrukkelijk over welke impact neem je als overheid op die technologisering. Er zijn nu eenmaal ook veel mensen in Nederland die moeite hebben met de digitalisering. Dat gaat niet alleen over de knoppenkennis, maar ook de terechte vraag wat doe je met je gegevens en hoe zit die digitale wereld in elkaar?" Het is samen te vatten onder het onderwerp digitale inclusie: goede toegankelijkheid maar ook de mate waarin mensen in staat zijn ook daadwerkelijk van digitale middelen gebruik te maken. "Onderzoek heeft uitgewezen dat dit zo'n 2,5 miljoen mensen

raakt. De aanpak om te ondersteunen is er wel in bibliotheken en wijkcentra maar daarmee bereik je toch niet de grote groep die uit onderzoek blijkt. We bekijken dan ook hoe je met hulpaanbod impact kan hebben voor die mensen. Te denken valt om ook met grote en kleine bedrijven samen te werken die plekken hebben waar mensen binnenlopen en waar men met bepaalde dienstverlening kan oefenen of iets uitproberen."

IDENTITEITSLAB

Uitproberen. Hij neemt het woord bijna achteloos in zijn mond, maar het is een wezenlijk onderdeel voor de koers die het kabinet heeft ingezet als het gaat om omgaan met technologisering. Door zaken uit te proberen kan immers snel worden ontdekt of iets wel of niet werkt. De Werd: "Neem het Digitale Identiteitslab waar we met elkaar mee bezig zijn. De essentie hiervan is dat dertien gemeenten aan balies verschillende tools uitproberen met burgers die dat leuk vinden. En dan niet alleen op inloggen, maar bijvoorbeeld ook met regie op gegevens. Nog voor het einde van het jaar kijken we wat dit ons heeft gebracht. Het is hartstikke leuk om te doen. Iedereen die ermee te maken heeft is enthousiast en nieuwsgierig en dat hebben we ook nodig. Er is een reden om iets uit te proberen. Dat is je houvast. Het is belangrijk om nieuwe technologieën uit te proberen. Wat kan ik ermee, wat is de impact hiervan? Dat ga je onderzoekend bekijken."

Daarnaast wordt meegedaan aan hackathons om creatieve oplossingen voor vraagstukken op te halen en heeft Binnenlandse Zaken 'Startup in Residence' opgezet. Via startupinresidence.com zetten zij net als een aantal andere overheden vragen uit waarbij het bedrijfsleven wordt uitgedaagd om een oplossing te bedenken. "Dankzij een open vraagstelling blijf je weg bij het voorsorteren op een oplossing. Het leuke is dat via deze manier ook kleine partijen en startups makkelijk kunnen instappen. Dit in tegenstelling tot de vaker gebruikte aanbestedingsprocedures die vaak complex zijn, waardoor vooral kleinere bedrijven al snel besluiten daar niet aan mee te doen. Dus als je iets kan doen met die drempel en iets met de openheid die je zelf hebt als opdrachtgever, dan benut je veel meer creativiteit. Ook van kleinere partijen." Wordt de oplossing door de indiener van het vraagstuk gekozen, dan krijgt men een budget om dit verder uit te werken en concreet te maken. "Dat is waar partijen op inschrijven. Het is interessant om te zien of het lukt om hierdoor ruimte te creëren en als vragende overheid opener te staan voor die creativiteit."

MEERDERE EFFECTEN

Deze manier van werken brengt volgens De Werd meerdere effecten teweeg. "Het is niet alleen een uitnodiging aan andere partijen om in te stappen. Het doet ook iets met hoe je als

ambtenaar naar de vraag kijkt waar je mee bezig bent. Zo is bijvoorbeeld onderdeel van het programma een training voor ambtenaren om even start-up te zijn. En start-ups ontdekken op hun beurt hoe het is om ambtenaar te zijn in een meer politieke omgeving. Dit met als doel om echt even in elkaars wereld te leven." De challenges van Binnenlandse Zaken gaan in de komende ronde over bijvoorbeeld het sneller zicht krijgen op mensen die hulp nodig hebben (digitale inclusie), fraudebestrijding of duurzaamheidsoplossingen. De aangepaste manier waarop partijen mee kunnen doen helpt daarbij om echt sneller in te kunnen spelen op technologische veranderingen.

Amsterdam – die in Nederland als eerste met Startup in Residence begon – heeft eerder vragen uitgezet als wat kan er gedaan worden om het toerisme in de stad meer te spreiden? "Daar kwam bijvoorbeeld als oplossing een app uit die toeristen verleidt om op een heel andere manier slenterend de stad te verkennen, wat het op sommige punten minder hectisch maakte." Een ander praktisch voorbeeld noemt hij de overlast van plastic flessen en andere plastic rommel in parkjes. "Iemand kwam met de oplossing om van dat plastic, met behulp van een 3D printer, een bankje te maken voor in het park. De buurt ging vervolgens zelf het plastic hiervoor verzamelen om daar bankjes van te maken."

ANDERE WIND

Het programma laat in zijn ogen zien dat het gaat om uitproberen en er veel kennis en kwaliteit is waar de overheid nog niet genoeg gebruik van maakt. "Sommige vraagstukken lenen zich er goed voor om het open te leggen en om daar samen met andere partijen aan te werken. Inderdaad, dat is een wat minder centralistische aanpak dan we in het verleden hadden."

"Door iets uit te proberen kan snel worden ontdekt of iets wel of niet werkt"

Na een korte stilte zegt hij dat hij merkt dat er een andere wind begint te waaien. Dat begint onder andere met het enthousiasme van staatssecretaris Raymond Knops, die zelf ook van doorpakken houdt. "Hij geniet ervan om met het bedrijfsleven gesprekken te hebben om te kijken waar nu

Agenda Digitale Overheid niet in beton gegoten

Kort voor het reces stemde de ministerraad in met de Agenda Digitale Overheid. In de agenda zijn een vijftal speerpunten benoemd: 'Investeren in innovatie', 'beschermen van grondrechten en publieke waarden', 'toegankelijk, begrijpelijk en voor iedereen', 'dienstverlening maken we persoonlijk' en 'klaar voor de toekomst'. Met de agenda heeft de overheid de uitgangspunten en acties vastgesteld om de geformuleerde ambities te realiseren. Tegelijkertijd is de Agenda Digitale Overheid niet in beton gegoten. Het is de bedoeling dat deze jaarlijks wordt geactualiseerd.

Meer weten? Kijk op www.digitaleoverheid.nl/nldigibeter/

direct kansen zitten om samen iets op inclusie of een ander onderwerp te doen. Hij geeft ruimte om te experimenteren. Fouten maken mag, dat is heel belangrijk. Je ziet binnen de overheid op verschillende plekken mensen zitten met energie en die connectie met de verandering hebben. Je voelt gewoon, er zijn mensen die met dat in kleine stapjes uitproberen aan de slag willen. Er zijn echt veel mensen die zeggen: 'dit is de manier hoe ik met vraagstukken wil werken, hoe ik aan impact wil bijdragen'. De truc is nu om die olievlek te vergroten."

TWINKELING

Dat de transitie van alle overheidsinstanties nog wel het nodige zal vergen is voor De Werd wel duidelijk. "Natuurlijk is er niet in één keer een andere werkelijkheid. Sommige mensen zijn helemaal opgegroeid met technologie en anderen in mindere mate. Ik denk dat we de komende paar jaar in publieke organisaties tussen die generaties heel verbindend moeten zijn. Voor leiders in de publieke sector is dat de uitdaging en opdracht. Hoe kan je omgaan met deze veranderende omgeving, kansen benutten, uitproberen en tegelijkertijd al je medewerkers daarin meenemen? Dat is geen leeftijdsgebonden vraagstuk, het gaat echt om mentaliteit en attitude. En die twinkeling in de ogen zie ik momenteel op heel veel plekken in de organisatie."

De BRP gaat vooruit: de laatste ontwikkelingen

De NVVB is lid van het Gebruikersoverleg BRP; het bij wet ingestelde adviesorgaan voor de staatssecretaris van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Binnen dit gebruikersoverleg en in de verschillende werkgroepen worden ontwikkelingen van en rondom de Basisregistratie Personen (BRP) besproken. Na de stopzetting van Operatie BRP in juli 2017 kon je het gevoel krijgen dat de ontwikkeling van de BRP stagneerde, maar dit is zeker niet het geval. Tijd om enkele ontwikkelingen te delen.

Tekst: Ronald Zijlstra

SPOOKBEWONING

Nieuwe bewoners hebben er soms last van als de vorige bewoners nog ingeschreven staan op hun adres. De Wet BRP staat niet toe dat gemeenten de oude bewoners inschrijven op een 'puntadres'. Het adres in onderzoek zetten lijkt niet toereikend voor afnemers. De ad-hocwerkgroep Adresproblematiek zoekt een oplossing binnen de grenzen van de Wet BRP. Een voorstel is om de oude bewoners zo snel mogelijk in te schrijven op een briefadres van de gemeente. NVVB-commissie Persoonsregistratie ziet bezwaren tegen deze constructie. De G4, bestaande uit de vier grote gemeenten Den Haag, Utrecht, Rotterdam en Amsterdam, is een pilot gestart waarin deze vorige bewoners ambtshalve tijdelijk toch op

een puntadres worden ingeschreven. Na een jaar wordt deze pilot geëvalueerd.

RNI EN OVERLIJDEN

Mutaties op gegevens in de Registratie Niet-Ingezetenen (RNI) kunnen alleen worden verwerkt op verzoek van de burger of van een Aangewezen Bestuursorgaan (ABO). Bij een overlijden kan de burger de wijziging natuurlijk niet zelf doorgeven. Ook is er niet altijd een ABO die een actuele relatie met die burger heeft. Gevolg is dat veel overlijdensaktes als niet-verwerkt document blijven liggen, omdat er geen partij is die ze kan aanmelden voor verwerking. De werkgroep Beleidsaspecten onderzoekt of het mogelijk is om de laatste

gemeente van inschrijving tot taak te geven om overlijdens voor geëmigreerden te verwerken. Ook wordt bekeken of een aanpassing in de wet BRP mogelijk is. Voor niet-ingezetenen die nooit ingezetene zijn geweest, moet dan nog een andere oplossing worden gevonden.

"De G4 is een pilot gestart waarin vorige bewoners ambtshalve tijdelijk toch op een puntadres worden ingeschreven"

GEMEENTELIJKE SAMENWERKINGSVERBANDEN

Gemeenten werken steeds meer samen. Vaak worden gemeentelijke publieke taken hierbij op- of overgedragen aan een samenwerkingsverband. De gegevensverstrekking uit GBA-V aan een samenwerkingsverband leidt regelmatig tot vragen. De Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) heeft hiervoor in 2015 een informatieblad gepubliceerd. Autorisatie van deze gegevensverstrekking is mogelijk wanneer het voor de betrokken gemeenten binnen een samenwerkingsverband een onevenredige inspanning blijkt te zijn om de informatie uit de eigen BRP's te betrekken. Het aantonen van deze 'onevenredige inspanning' is echter problematisch voor samenwerkingsverbanden die taken onder mandaat uitvoeren. In samenwerking met alle betrokken partijen (gemeenten, samenwerkingsverbanden, VNG Realisatie, de NVVB en leveranciers) wordt gewerkt aan een eenvoudig hanteerbare, objectieve invulling van het begrip 'onevenredige inspanning' waarmee toekomstige samenwerkingsverbanden en de RvIG uit de voeten kunnen.

TELEWERKEN MET DE BRP

Technologische ontwikkelingen en nieuwe inzichten over flexibel werken vragen om nieuw beleid van BZK omtrent telewerken met de BRP (het raadplegen, muteren en corrigeren van de BRP buiten het gemeentehuis). Telewerken, oftewel plaatsafhankelijk werken met de BRP, mag alleen als de werkplek wordt ingericht volgens de Handleiding Telewerkbeleid van de Informatiebeveiligingsdienst voor gemeenten (IBD). BZK doet daarnaast aanvullende aanbevelingen voor telewerken met de BRP.

De beleidslijn voor plaatsafhankelijk werken met de BRP uit 2004 gaf nog de onwenselijkheid ervan aan. Telewerken met de BRP wordt nu mogelijk onder voorwaarden. BZK doet vanuit de stelselverantwoordelijkheid aanvullende aanbevelingen voor de inrichting van de technische voorzieningen en gedragsregels rondom telewerken. Het college van B en W is verantwoordelijk voor de beveiliging van de gemeentelijke BRP-voorzieningen en voor de bescherming van de gegevens in deze voorzieningen.

In eerste instantie werden de voorwaarden voor plaatsafhankelijk werken met de BRP verzameld in bijeenkomsten met gemeenten. Vanwege gevoeligheden rondom datalekken en privacy heeft BZK aan de hand van de verzamelde voorbeelden nu zelf aanbevelingen opgesteld. De staatssecretaris heeft onlangs akkoord gegeven en het project is in september weer opgepakt. Wordt vervolgd.

TERUGMELDVOORZIENING 2.0

Onder de naam TMV 2.0 realiseert de RvIG momenteel een nieuwe Terugmeldvoorziening voor de BRP. In deze voorziening worden wensen van gebruikers over bijvoorbeeld bijlagen, contactpersonen en koppelvak Digimelding meegenomen. Project TMV 2.0 heeft gekozen voor een doorontwikkeling van Digimelding BALI. Die kent twee soorten koppelvakken, namelijk webservices en een webportaal. De functionaliteit van TMV 2.0 is gereed en wordt op dit moment getest door gemeenten en afnemers. Gemeenten worden op een later moment aangesloten.

"Veel overlijdensaktes blijven liggen als niet-verwerkt document"

LANDELIJKE AANPAK ADRESKWALITEIT

Het project Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) heeft als tweeledig doel de adreskwaliteit in de BRP te verbeteren én adresgerelateerde fraude te voorkomen en te bestrijden. Om deze aanpak ten uitvoer te brengen, is in opdracht van het ministerie van BZK in 2015 pilotproject LAA gestart. Dit project wordt uitgevoerd door de ICT Uitvoeringsorganisatie (ICTU). In april 2016 besloot het kabinet om de LAA voor de periode 2016 tot en met 2023 structureel voort te zetten. Inmiddels zijn ruim 260 gemeenten bij project LAA aangesloten. Vanwege de verlenging is besloten dat de werkzaamheden van de LAA

worden overgenomen door de RvIG. De transitie is inmiddels in gang gezet.

EIDAS-BRP-KOPPELPUNT

De Europese eIDAS-verordening voor het online regelen van zaken binnen Europa is in september 2018 in werking getreden. Zij verplicht alle lidstaten tot het accepteren van genotificeerde digitale eID's, oftewel elektronische identiteitsbewijzen, uit alle andere lidstaten die zelf digitale diensten notificeren. De eIDAS-verordening regelt alleen de acceptatie van EU-eID's tussen de lidstaten. De verdere verwerking van die binnenkomende eID's wordt aan de lidstaten zelf overgelaten. In Nederland is ervoor gekozen om een BRP-koppelpunt in te richten dat zorgt voor eenduidige matching van EU-eID's met geregistreerde burgers in de BRP op basis van het burgerservicenummer (BSN). Deze matching en koppeling zorgt dat alle organisaties in het Nederlandse 'BSN-domein' op dit punt worden ontzorgd. De bouw van het BRP-koppelpunt is onderdeel van het eID/eIDAS-programma. Het realisatietraject voor dit BRP-koppelpunt bevindt zich op dit ogenblik in de implementatiefase.

"Betrokken partijen werken aan een eenvoudig hanteerbare, objectieve invulling van het begrip onevenredige inspanning"

REGISTRATIE LEVENLOOS GEBOREN KIND IN DE BRP

De Wet BRP wordt aangepast om de registratie van levenloos geboren kinderen op de persoonslijst van de ouders mogelijk te maken. Een levenloos geboren kind kan straks op verzoek van de ouder op zijn of haar persoonslijst als kind worden bijgeschreven. Het kind zelf wordt niet ingeschreven. De registratie van het kind op de persoonslijst is zichtbaar voor de ouder zelf, bijvoorbeeld op een afschrift en via MijnOverheid.nl, en voor de bijhouders van de BRP. Afnemers krijgen deze gegevens niet verstrekt, met uitzondering van de ambtenaar van de burgerlijke stand.

De bijschrijving van kinderen wordt ook mogelijk voor kinderen die al langer geleden zijn geboren. Ook geldt de

wetsaanpassing voor kinderen die vroeger als levenloos aangegeven zijn geregistreerd bij de burgerlijke stand. De wijziging beperkt zich overigens niet alleen tot in Nederland geboren kinderen. De minister heeft toegezegd dat de registratiemogelijkheid zo snel mogelijk wordt ingevoerd. Op het moment van schrijven is het wetswijzigingsvoorstel nog niet behandeld in de Tweede Kamer. De definitieve invoeringsdatum moet daarom nog worden bepaald.

"Telewerken met de BRP wordt mogelijk onder voorwaarden"

E-MAILADRESSEN IN DE BRP

Een van de opgaven uit het regeerakkoord is het opnemen van e-mailadressen van burgers in de BRP. Een eerste analyse van de problematiek is opgeleverd en besproken in de werkgroep Beleidsaspecten. Vervolgens is een onderzoek gestart naar de wensen en verwachtingen van burgers met betrekking tot de registratie van hun contactgegevens door de overheid. De resultaten van dit onderzoek worden eind van dit jaar verwacht.

VERBETERING PROTOCOLLERINGSOVERZICHT

Vanuit gemeenten en vanuit het team Gegevensbeheer van de RvIG is signaleerd dat er veel te verbeteren valt aan de vorm, de inhoud en het proces van samenstellen van het protocolleringsoverzicht. Ook is niet duidelijk of dit overzicht voldoet aan de vereisten van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Het protocolleringsoverzicht is de lijst die de gemeente namens de burger bij de RvIG opvraagt als de burger wil weten welke afnemers wanneer welke gegevens over hem/haar hebben gekregen uit GBA-V, de centrale verstrekkingvoorziening van de BRP. Verbetering van het protocolleringsoverzicht is daarom opgenomen in het meerjarenplan van het BRP-stelsel. Het is de bedoeling dat stapsgewijs wordt toegewerkt naar de uiteindelijk gewenste situatie: een voor burgers begrijpelijk overzicht dat door de gemeenten kan worden toegevoegd aan het eigen overzicht van de gemeentelijke verstrekkingen. Op termijn moet het ook mogelijk zijn om het overzicht aan te bieden vanuit een centrale plek, bij voorkeur vanuit MijnOverheid.

NCOD Publiekszaken
zoekt Adviseurs Burgerzaken

NCOD PUZA zoekt adviseurs voor de verdere groei van het team Publiekszaken Volg ons op LinkedIn

- Wil je dagelijks werken in de top van het vakgebied?
- Wil je deel uitmaken van een hecht en hoogwaardig team?
- Wil je je vakinhoudelijk niveau een flinke boost geven?
- Wil je werken met een maximum aan zelfstandigheid?

Stuur dan je CV naar Gerrit van Laar: gerritvanlaar@ncod.nl | Bekijk de hele vacature via werkenbijncod.nl

"Of het nu gaat om burgerlijke stand, nationaliteitsrecht, Internationaal Privaatrecht of de Basisregistratie Personen, het constant schakelen maakt dit werk ontzettend uitdagend en interessant."

- Linda Tan-Hermans -

Even Werkt! is trotse licentiehouder van het NVVB-programma

Team van de Toekomst[©]

Gemeenten staan voor de uitdaging de dienstverlening verder te professionaliseren. Even Werkt! is gespecialiseerd in publiekszaken en weet als geen ander wat er momenteel speelt. Even Werkt! biedt hulp aan de hand van drie praktische en doelgerichte stappen:

- 1 we scheppen duidelijkheid,
- 2 we houden afdelingen een spiegel voor én
- 3 faciliteren bij de noodzakelijke veranderingen.

Alles op maat, graag samen!

EVEN WERKT!
Specialist in Publiekszaken

Bel: +31 30 711 64 74 of
mail: info@evenwerkt.nl

Tijd voor het nieuwe wachten

QMATIC
connecting citizens to services
www.qmatic.nl

Van links naar rechts: Cher Perdon, Heavenly Vos, Nico van Dijk

Drievoudig geslaagde Heavenly in het zonnetje gezet

Tekst: Anne de Romph

Foto: Jessica Brouwer

Maandagochtend 3 september, 10.00 uur. Fris terug van vakantie is Heavenly Vos die morgen weer gestart met haar werk bij de afdeling Burgerzaken in Alkmaar. Ze praat bij met collega's en loopt haar e-mails door als er plots speciaal bezoek voor haar is.

"Ik was al achter mijn diploma's aangegaan omdat ik die nog niet had ontvangen", lacht Heavenly later. "Toen ze ineens met drie diploma's en een bos bloemen voor mijn neus stonden, begreep ik dat ze die expres hadden achtergehouden. Ik was dan ook erg verrast!" De 29-jarige Heavenly Vos kreeg haar diploma's uitgereikt door Cher Perdon, coördinator van de NVVB PublieksAcademie, en Nico van Dijk, directeur van Segment Opleidingen. In alle vroegte waren zij die ochtend naar de Noord-Hollandse kaasstad afgereisd om Heavenly in het zonnetje te zetten.

Na slechts anderhalf jaar studeren slaagde Heavenly in juli 2018 voor maar liefst drie mbo4-opleidingen bij de NVVB PublieksAcademie: Burgerzaken Algemeen, Identiteitsmanagement en Persoonsinformatiemanagement. "Zelf wist ik ook niet dat dit een prestatie is die niet veel voorkomt", vertelt Heavenly met lichte trots. "Ik ben lekker gaan studeren in een tempo dat mij goed lag, dus voor mij voelde het vanzelfsprekend om het op deze manier te doen", zegt ze bescheiden. "Natuurlijk ben ik er heel serieus mee aan de slag gegaan en heb ik hard gestudeerd. Ik heb er de nodige verjaardagen en feestjes voor moeten overslaan. Gelukkig slaagde ik voor alle drie de opleidingen in één keer."

EEN STUK DRUKKER

Samen met haar leidinggevende bekeek Heavenly bijna twee jaar geleden welke kennis en vaardigheden nuttig waren voor haar werkzaamheden bij Burgerzaken. Ze begon met de studie Burgerzaken Algemeen. Omdat ze het studeren vlot oppakte en al snel goed op dreef was, kreeg Heavenly te horen dat ze meteen door mocht gaan met de andere twee opleidingen. Nu is zij op haar afdeling degene die beschikt over kennis van de nieuwste wet- en regelgeving. "Ik heb het tegenwoordig een stuk drukker, maar ik ben heel dankbaar dat ik dit heb mogen doen!", lacht ze.

Direct vanaf de start van haar opleiding werd het takenpakket van Heavenly uitgebreid. Zo ging ze zich naast haar werk voor de frontoffice en backoffice bezighouden met de burgerlijke stand. "Hierdoor kon ik tegelijkertijd worden ingewerkt én de opleiding volgen waarbij ik alles leerde over de wetgeving", vertelt Heavenly. "Ik heb veel geleerd van de opleidingen, ook over onderwerpen waar ik al jaren mee

werkte. Voorheen baseerde ik beslissingen op de kennis die ik had vanuit mijn werkervaring; nu ken ik ook de gedachtegang en de wet- en regelgeving erachter. Dit ervaar ik als een waardevolle toevoeging."

TROUWAMBTENAAR

Heavenly wist al jong wat ze wilde worden. "Toen ik een jaar of dertien was, zei ik tegen mijn ouders: 'Ik word trouwambtenaar!'. We zijn gaan uitzoeken wat hiervoor nodig was en vervolgens heb ik al mijn stappen daarop afgestemd." Na het vmbo volgde ze de mbo-opleiding Juridische Dienstverlening, waarna Heavenly bij verschillende gemeenten werkte. Eerst via uitzendbureaus en sinds twee jaar in vaste dienst bij de gemeente Alkmaar. Hier hoort het voltrekken van huwelijken bij een andere functie en zit het helaas niet in haar takenpakket. "Maar bij mijn vorige gemeente stond ik elke week wel een of twee keer in een trouwzaal en ook nu sluit ik als Babs in mijn vrije tijd regelmatig huwelijken van familie, vrienden en kennissen. Zij vinden het fijn dat er een bekende voor ze staat en ik vind het geweldig om te doen."

Heavenly koos er bewust voor om de opleidingen van de NVVB PublieksAcademie te volgen bij opleider Segment. "Zij worden vaak aanbevolen als opleider en ik had er zelf al eens wat trainingsdagjes gedaan", licht ze toe. "Daar was ik altijd heel tevreden over. Ik weet dat er ook andere opleiders zijn, maar Segment is mij goed bevallen en was daarom mijn eerste keus".

EXTRA CERTIFICAAT

Is Heavenly nu klaar? "Absoluut niet!", reageert ze opgetogen. "Op dit moment ben ik vooral erg blij met de nieuwe uitbreiding van mijn takenpakket. Dat is waarop ik me nu focus en wat bijna mijn hele werkdag in beslag neemt. Maar binnenkort ga ik samen met een groep collega's nog de RNI-module (Registratie Niet-Ingezetenen) doen, een belangrijk onderdeel voor een RNI-gemeente zoals Alkmaar. Mijn diploma Burgerzaken Algemeen krijgt straks dus nog een extra certificaat. En voor de langere termijn, wie weet. Er is nog genoeg kennisuitbreiding mogelijk en ik ben zeker nog niet uitgeleerd!"

Nieuw stembiljet in één dag?

Een verkiezingsproces dat niet langer uitvoerbaar is. Dat is de conclusie die je uit de evaluatie van de Tweede Kamerverkiezingen 2017 kan trekken. NVVB en VNG pakten samen de handschoen op en organiseerden een hackathon.

Tekst: IJlien Havenaar

Foto: Sjoerd van der Hucht

De hackathon vindt zijn oorsprong in de technische hoek. Je stopt een aantal technische specialisten en studenten in een zaal met een probleem en na 24 of 48 uur komen zij met een oplossing en werkend prototype naar buiten. Problem solved. Tegenwoordig wordt deze 'snelkookpan'-techniek voor veel meer onderwerpen gebruikt. Niet geheel toevallig bij een onderwerp waar we het liefst tóch een technische oplossing voor willen vinden: het good old stembiljet. Die technische doorbraak lijkt vooralsnog toekomstmuziek, maar in de tussentijd kunnen we wel nadenken over verbeteringen aan het huidige biljet. Met het organiseren van een hackathon hoopten VNG en NVVB creativiteit aan te spreken van de deelnemers die zich niet eerder over deze vraag hebben gebogen en met de uitkomsten de verantwoordelijke medewerkers bij het Ministerie van BZK te inspireren.

JA, MAAR

Sanne Sterenborg (gemeente Den Haag) en Veerle Hessels (NVVB) waren verantwoordelijk voor de organisatie van de dag. "In juli en augustus hebben we de deelnemers geworven. Voornamelijk via wervende teksten op social media. Ons doel was om vier groepen te formeren en dat is gelukt," zegt Sterenborg terwijl ze rondkijkt in de zaal, compleet met catwalk

waar sprekers hun verhaal op kunnen doen. Het Student Hotel, een met zijn zwart-gele gevel in het oog springende locatie aan de Hoefkade in Den Haag vormt vandaag het decor waarbinnen de groepen hun creativiteit de vrije loop mogen laten. "We hebben de deelnemers ingedeeld op basis van hun professionele achtergrond. Binnen de aanmeldingen konden we vrij eenvoudig een scheiding aanbrengen tussen beroepen uit het werkveld en creatieve beroepen. Deze hebben we bij elkaar geplaatst zodat de ene groep in creativiteit niet geremd zou worden door de andere groep," vertelt Hessels. "In de eerste ronde mag alles. Naar aanleiding van de hoofdvraag 'Hoe kunnen we een handzaam stembiljet ontwerpen voor alle verkiezingen in Nederland?' mag iedereen elk idee op tafel gooien. En er mag geen 'ja, maar' gezegd worden."

NIET HANTEERBAAR

Aan weerskanten van de catwalk is plek voor de deelnemers die inmiddels de zes tafels bevolken en voorzien van een kopje koffie of thee wachten op wat komen gaat. Er hangt een lichte, maar gezonde spanning die doorbroken wordt door Juliette van der Jagt (VNG) en Willeke van Dijk (NVVB). Ze vertellen waarom beide organisaties in samenwerking deze hackathon organiseren en spreken de hoop uit dat de

deelnemers al hun creativiteit aanwenden om oplossingen te bedenken. "Wij zitten al heel lang in die tunnel," zegt Van Dijk, als het gaat over hoe moeilijk het is om je niet te laten hinderen door ervaring, kennis en regels. Ze kondigt aan dat er na de eerste ronde pas over eisen gesproken zal worden. En is het voor een gezonde Nederlander al een heel gedoe om met het enorme papieren formulier een stem uit te brengen, voor iemand met een beperking is dit nog veel lastiger en in sommige gevallen onmogelijk. Dit is onacceptabel. De oplossingen moeten dan ook voor mensen met een beperking geschikt zijn. "Het nieuwe stembiljet moet toegankelijk zijn. Houd rekening met laaggeletterden, ook dit moet geen beletsel zijn om te kunnen stemmen. Verder moet de oplossing geschikt zijn voor mensen met een visuele beperking", vult Van der Jagt aan. Naar aanleiding van de evaluatie van de Tweede Kamerverkiezingen 2017, waarin het huidige stembiljet als 'niet hanteerbaar' is bestempeld, hebben VNG en NVVB op 11 april van dit jaar gezamenlijk de Verkiezingsagenda 2021 gelanceerd. Dit document bevat aandachtspunten om het verkiezingsproces in 2021 kwalitatief beter, efficiënter en effectiever te laten verlopen. Er moet een nieuw, en vooral handzaam stembiljet dat elektronisch telbaar is ingevoerd worden. Van Dijk: "Het huidige stembiljet is verre van efficiënt.

Het risico op meer fouten in het telproces neemt toe. Daarnaast komt door de grootte van het biljet het stemgeheim in gevaar. Het stembiljet dat jullie vandaag verzinnen moet handzamer zijn."

VOUWEN

Want niet alleen de stemgerechtigde zit opgescheept met het onhandige formulier. "We merkten het nog maar weer eens tijdens de gemeenteraadsverkiezingen afgelopen maart," zegt Juliette van der Jagt als de introductie is geweest en de deelnemers in hun groepen beginnen met het genereren van de eerste ideeën. "Het is een ontzettende klus om de biljetten alleen al uit te vouwen. Vervolgens sorteert je ze op lijstniveau om daarna de voorkeursstemmen te tellen. De grootte van het biljet maakt het hele proces inefficiënt." Voor stembureauleden is het veel en zwaar werk om het proces van vouwen, sorteren en tellen af te ronden. Dat gebeurt vaak op de vloer en is niet bepaald ergonomisch. Met een kleiner biljet kunnen de stembureauleden gewoon aan tafel zitten tijdens de telling. Het handzamere biljet heeft dus aan beide kanten voordelen: voor de stemmers en voor de tellers.

MUIZENTRAPPETJES

In de eerste ronde wordt er onder leiding van de procesbegeleiders hard gewerkt. De muren zijn binnen de kortste keren bezaaid met flip-overvellen die volhangen met felgekleurde post-its. Stokt het even, dan zorgen de procesbegeleiders met een arsenaal aan slimigheden dat het creatieve proces weer op gang komt. Zoals de heldenkaarten, die de deelnemers inspireren om vanuit een 'held' te denken. Want hoe zou bijvoorbeeld Oprah Winfrey dit probleem oplossen? Of Pippi Langkous? Termen als schaakbord, kleurenwaaier, dobbelstenen en muizenrappetjes zoemen door de ruimte. Het is bijna jammer dat na de lunch het mini-college over de eisen aan het biljet op het programma staat. Bijna, want het is in de tweede ronde de bedoeling dat alle ideeën getrechterd gaan worden op weg naar een uitvoerbare oplossing. Astrid Dragt van de Gemeente Rotterdam brengt de deelnemers op de hoogte van het verkiezingsproces en de eisen waaraan het biljet moet voldoen. Het expertloket, bestaande uit vier kenners, staat daarna klaar om de vragen van de deelnemers te beantwoorden. Aan het einde van de tweede ronde hebben de groepen een keuze gemaakt en twee ideeën verder uitgewerkt.

"Stemmen is een mensenrecht"

MENSENRECHT

De tweede ronde heeft de deelnemers met beide benen terug op de grond gebracht. De beste maar ook meest uitvoerbare ideeën zijn geselecteerd en uitgediept. De derde ronde begint met het volgende mini-college. Anne van Eindhoven van het College van de Rechten van de Mens vertelt over onbeperkt stemmen. Stemmen is een mensenrecht en iedereen zou zelfstandig moeten kunnen stemmen. Hulp of een volmacht moet plan B zijn. Van Eindhoven vertelt waar de problemen met het huidige stembiljet liggen. Het formaat, maar ook de kleine lettertjes waardoor er een gebrek aan contrast ontstaat dat lastig kan zijn voor mensen met een visuele beperking. Het vakje om je keuze aan te kruisen kan te klein zijn en het feit dat er alleen maar tekst op staat, maakt het voor laaggeletterden bijna onmogelijk om zelfstandig te stemmen. De groepen gaan voor de derde keer naar de tekentafel om het allerbeste idee uit te werken, visueel te maken en de presentaties voor te bereiden.

COMPLIMENT

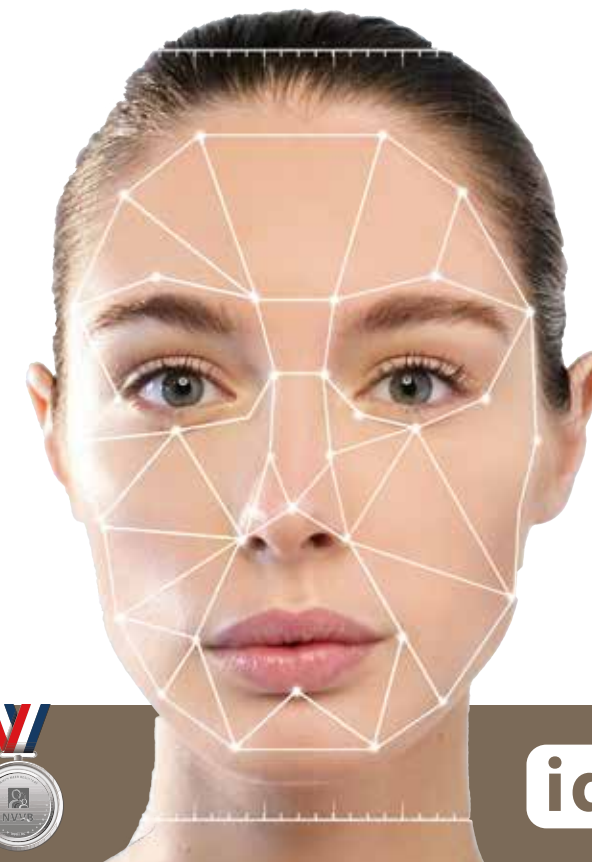
De vorige dag waren het nog onbekenden van elkaar, nog geen 24 uur later staan ze trots en in saamhorigheid hun nieuwe stembiljet te presenteren voor een niet mis te verstane jury Samenstelling. Buitengewoon geïnteresseerd en nieuwsgierig luisteren en kijken Aat de Jonge, burgemeester van Dronten, Henk van Dijkhuizen, vice-voorzitter NVVB, Mohamed El Achkar, algemeen directeur dienst Publiekszaken van de gemeente Den Haag en Martin Boerjan, beleidsmedewerker Wonen en Leven bij Leder(in) naar de vier pitches. Geluidsopnames, tekeningen, virtueel ontworpen stembiljetten en fysieke prototypes passeren de revue. Er is zelfs een groepje de straat opgegaan om hun idee voor te leggen aan twee voorbijgangers, waarvan een met een visuele beperking. "Met een successcore van 100 procent," melden ze met een knipoog. Te oordelen aan de tijd die de jury nodig heeft om tot een eindoordeel te komen, is het een nek-aan-nekrace. El Achkar roemt de creativiteit die de deelnemers tentoon hebben gespreid en zegt zeer onder de indruk te zijn. Ook De Jonge geeft iedereen een groot compliment voor de betrokkenheid: "Zet een aantal jongelui een dag in een hok en stemmen wordt weer leuk!" Boerjan is blij met de aandacht

voor stemmen met een beperking en Van Dijkhuizen noemt de initiatieven aansprekend en uitnodigend.

VERRAST

De uiteindelijke winnaars waren positief verrast. Zij waren, net als de jury, onder de indruk van wat de andere groepjes gepresteerd hadden. "Ik denk dat wij toch uiteindelijk het meest realistische idee hadden, dat aan de eisen van de opdracht voldeed," zegt Barbara, informatiespecialist uit Haarlem. Groepslid John knikt: "Ons idee is snel uitvoerbaar en ik denk dat dat de jury heeft geholpen in het oordeel." De winnaars nemen het leuke en lekkere presentje in ontvangst en overhandigen het winnende idee aan de directeur Democratie en Bestuur van het ministerie van BZK, René Bagchus, waarmee de energieke, enerverende en waardevolle dag ten einde komt.

VOORKOM IDENTITEITS- & LOOKALIKE FRAUDE MET ID-BURGER

**INZETBAAR VOOR:
BALIE, MOBIEL &
ZELFSERVICE (KLANTGELEIDING)**

id-burger

+31 13 521 12 56
info@oribi.nl
www.oribi.nl

ORIBI
id-solutions

Gelukkig geregistreerd

Het geregistreerd partnerschap is ingevoerd op 1 januari 1998. Die invoering was vooral bedoeld om openstelling van het huwelijk te voorkomen door paren van gelijk geslacht een alternatief te bieden. Vanaf het begin leek het geregistreerd partnerschap dus op een huwelijk, al waren er vooral rondom afstamming en beëindiging wel wat verschillen

Tekst: Eric Gubbels

Toen het huwelijk in april 2001 alsnog werd opengesteld voor paren van gelijk geslacht, was de vraag of het geregistreerd partnerschap nog moest blijven bestaan. De wetgever gaf zijn jawoord, want inmiddels werd bijna vijftig procent van de partnerschappen aangegaan door paren van verschillend geslacht. Blijkbaar voorzag het geregistreerd partnerschap in een behoefte. Die behoefte is gebleven; inmiddels kiezen meer dan tien keer zoveel paren van verschillend geslacht voor een geregistreerd partnerschap als in het jaar 2000. Paren van gelijk geslacht daarentegen laten het partnerschap grotendeels links liggen, ook al is er de laatste jaren sprake van een kleine revival.

"De wetgever gaf zijn jawoord"

GEZAMENLIJK GEZAG

Omdat nu twee trouwvormen naast elkaar bestonden, werd de mogelijkheid van omzetting ingevoerd. Een partnerschap kon voortaan worden omgezet in een huwelijk, en een huwelijk in een partnerschap.

Een jaar later werd het geregistreerd partnerschap uitgebreid met gevolgen voor de kinderen. Ouders die een geregistreerd partnerschap hadden, kregen samen het gezag als het

kind binnen dit partnerschap werd geboren. Maar ook de moeder en haar geregistreerde partner die niet de ouder was kregen voortaan gezamenlijk gezag, als het kind tenminste niet was erkend door een ander. Bovendien konden zij naamskeuze doen.

Naamskeuze blijft een opmerkelijke regeling: Belle Heenvliet en Karel van Zuylen zijn geregistreerde partners. Belle beviel in 2005 van zoon Arend. Karel erkende Arend niet. Toch kreeg hij het gezag, omdat Arend niet door een ander was erkend. Belle en Karel deden naamskeuze voor de achternaam Van Zuylen. De geboorteakte vermeldt dus dat Arend van Zuylen de zoon is van Belle Heenvliet. Dat leverde gemakkelijk verwarring op.

AFSCHAFFING FLITSSCHIEDING

In maart 2009 volgde opnieuw een belangrijke wijziging: de flitsscheiding werd afgeschaft. Deze omzetting van het huwelijk in een geregistreerd partnerschap bleek in de praktijk vaak tot problemen te leiden. Er waren namelijk maar weinig landen die deze omzetting erkenden.

Albert Deen en Mireille Jumbo deelden in 2008 nog twee dingen: een uitzichtloos huwelijk en een grondige hekel aan elkaar. Ze besloten tot een flitsscheiding. Ze waren getrouwd in Las Vegas en ontdekten al gauw dat Amerika hun flitsscheiding niet erkende. Lastig, want Albert wilde graag naar Canada emigreren met zijn nieuwe partner. Ook Mireille had het moeilijk: ze was bevallen in Duitsland en daar was Albert gewoon als vader in de geboorteakte gezet. Waren ze nu maar gewoon gescheiden bij de rechter...

In 2014 werd de regeling met betrekking tot de kinderen weer herzien. Voortaan hadden geregistreerde partnerschappen dezelfde gevolgen voor kinderen als een huwelijk. Als Belle Heenvliet uit het voorbeeld hierboven in 2015 bevalt van Lotte, wordt Karel automatisch de vader van Lotte. Lotte krijgt ook meteen de achternaam Van Zuylen, naar haar oudere (half) broer.

GEWIJZIGD VERMOGENSREGIME

Per 1 januari 2018 is het huwelijksvermogensrecht herzien. Ook dat levert weer vragen op. Want welk vermogensregime geldt als een partnerschap wordt omgezet in een huwelijk? Het oude regime van volledige gemeenschap van goederen, of de nieuwe, beperkte gemeenschap? Een goede vraag, want de wettelijke regeling voorziet hier niet in. Maar vermoedelijk blijft het bestaande vermogensregime ook binnen de nieuwe trouwvorm gewoon bestaan. Dit gebeurt immers ook als partijen na een beëindiging opnieuw een huwelijk of geregistreerd partnerschap aangaan. In artikel 1:80f BW is namelijk geregeld dat een stel dat hertrouwt, onder hetzelfde huwelijksvermogensregime valt dat op het eerste partnerschap van toepassing was.

Aanpassingswet AVG en de gevolgen voor de Wet BRP

Op 27 juli 2018 zijn de Aanpassingswet AVG en het Aanpassingsbesluit AVG gepubliceerd in het Staatsblad.

Deze aanpassingswet werkt terug tot 25 mei 2018. Hiermee is onder meer een aantal artikelen van de Wet BRP en van het Besluit BRP gewijzigd.

Tekst: Ton Kassenaar

Vanaf 25 mei 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG, hierna: de verordening) in werking. Ter uitvoering daarvan is op dezelfde dag ook de

Uitvoeringswet AVG (UAVG) in werking getreden. Deze UAVG regelt de uitvoering van de verordening en volgt de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) op, die hiermee is komen te vervallen. Net als in de Wbp is in artikel 2 van de UAVG bepaald dat deze wet niet van toepassing is op de Wet BRP. Dit betekent echter niet dat de invoering van de AVG geen gevolgen heeft voor de Wet BRP.

De AVG vervangt de Europese Richtlijn 95/46. Deze richtlijn was in Nederland uitgewerkt in de Wbp en in de Wet BRP geïmplementeerd. Met de invoering van de AVG is echter een andere keuze gemaakt. Anders dan bij de richtlijn wordt deze verordening niet omgezet in nationale wetgeving; de verordening werkt rechtstreeks. Gevolg was dat de Wet BRP op een aantal punten moest worden aangepast. In deze wet waren bepalingen opgenomen die ook in de verordening voorkomen. Deze dubbelingen zijn verwijderd uit de Wet BRP. Wat namelijk al in de verordening is geregeld, hoeft niet nog eens in de Wet BRP te staan. Bijvoorbeeld het recht op inzage, geregeld in artikel 15 van de verordening. In de Wet BRP staat dit in de artikelen 2.55, 2.81 en 3.22. Het recht op rectificatie (artikel 16 van de verordening) komt deels overeen met de artikelen 2.58 en 2.81 van de Wet BRP.

"Dit betekent echter niet dat de invoering van de AVG geen gevolgen heeft voor de Wet BRP"

In enkele gevallen wordt afgeweken van de voorschriften die uit de verordening voortvloeien. Door artikel 19 van de verordening krijgt de Europese burger bijvoorbeeld onder voorwaarden het recht om gegevens te laten wissen (recht op vergetelheid). Dit staat echter haaks op het uitgangsprincipe van de Wet BRP: eenmaal geregistreerd, blijft geregistreerd. Ook is gekozen om af te wijken van sommige termijnen die de verordening voorschrijft. Zo moet de gegevensverwerker daarin binnen een maand voldoen aan een verzoek van de burger. In de Wet BRP geldt echter een termijn van vier weken. Deze termijnen blijven gehandhaafd in de Wet BRP.

De Aanpassingswet AVG is te vinden op www.wetten.overheid.nl.

Vera Agricola

De ontwikkelingen bij het vak Burgerzaken volgen elkaar snel op, en de toekomst ervan ligt natuurlijk bij de 'jonkies'. Hoe kijken jonge mensen tegen Burgerzaken aan, en hoe gaan ze ermee aan de slag? Aan de hand van een aantal vragen wil B&R deze jonge mensen een gezicht geven. In dit nummer geven wij het woord aan Vera Agricola.

Foto: Anja Hagedoorn

WAT IS JE LEEFTIJD, WAAR WOON JE EN WAAR WERK JE?

Mijn naam is Vera Agricola. Ik ben 24 jaar oud en woon in het mooie dorpje Dalfsen aan de Overijsselse Vecht. Ik werk op de afdeling Burgerzaken bij de gemeente Steenwijkerland.

HOE LANG WERK JE AL BIJ BURGERZAKEN EN HOE BEN JE DAAR TERECHTGEKOMEN?

In maart 2016 ben ik begonnen bij het Klant Contact Centrum (KCC) van de gemeente Steenwijkerland. Na het afronden van mijn opleiding Luchtvaartdienstverlening werkte ik een tijd op Schiphol als grondstewardess bij de KLM, maar ik wou vanuit Amsterdam graag weer terug naar het Oosten. Toen heb ik bij de gemeente Dalfsen aangeklopt voor een werkstage. Van daaruit heb ik gesolliciteerd bij de gemeente Steenwijkerland. In april 2017 ben ik binnen de gemeente Steenwijkerland een combifunctie gaan doen bij Telefonie en Burgerzaken. In het begin concentreerde ik mij vooral op de frontoffice. In september 2017 begon ik aan de opleiding Burgerzaken mbo-4 bij de NCOD, die ik dit jaar met succes hoop af te ronden. Het is de bedoeling dat ik daarna meer taken in de backoffice ga oppakken en me onder andere ga bezighouden met het organiseren van de verkiezingen.

WAT TREKT JE AAN IN HET VAK?

De omgang met mensen en het klant- en servicegericht werken spreken mij erg aan. De afdeling Burgerzaken is heel dynamisch; ik heb in korte tijd ontzettend veel geleerd over wat zich op de afdeling allemaal afspeelt, zowel in de front- als in de backoffice. Op dit moment houd ik mij bezig met de eerste vestigingen en hervestigingen in de gemeente. Ik ben van plan mijzelf hierin door te ontwikkelen door de modules Identiteit & identiteitsdocumenten 1 (M1a) en Brondocumenten (M1b) van de PublieksAcademie te gaan volgen. Identiteitsfraude komt steeds meer voor en deze cursussen sluiten goed aan bij het werk dat ik op dit moment doe. Ik denk dat het volgen van dit soort cursussen in de toekomst erg belangrijk zal zijn en zelfs noodzakelijk is voor alle allround-medewerkers Burgerzaken.

WELKE TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN ZIE JIJ IN HET VAK? WELKE ONTWIKKELINGEN OMARM JE? EN TEGENOVER WELKE ONTWIKKELINGEN STA JE KRITISCH?

We moeten als medewerkers Burgerzaken 'scherp' blijven. Hier op de afdeling Burgerzaken vinden we het enorm belangrijk dat je jezelf blijft doorontwikkelen en goed op de hoogte blijft van de ontwikkelingen binnen het vakgebied. Er verandert veel en je hebt nu meer met verschillende culturen en nationaliteiten te maken dan dertig jaar geleden.

Het de bedoeling dat een groot deel van de burgerzakenproducten straks digitaal te regelen is,

Jonkies gezocht

Werken er in jouw gemeente ook veelbelovende jonkies bij Burgerzaken? Dan horen we het graag! Stuur een e-mail naar communicatie@nvvb.nl en wie weet staat jouw collega straks op deze pagina.

waardoor wij meer taken in de backoffice gaan krijgen. De standaardaanvragen zullen digitaal gaan, terwijl de meer specialistische zaken aan de balie blijven komen en daar dus expertise nodig blijft. Het is mooi om te zien dat er zo veel mogelijk is en dat we het de burger zo gemakkelijk mogelijk kunnen maken om vanaf de bank producten aan te vragen en die thuis te laten bezorgen. Al vind ik wel dat we het de oudere generatie niet te moeilijk moeten maken en altijd bereikbaar en bereid moeten blijven om de burger te helpen.

WAAR DENK JE DAT DE AFDELING BURGERZAKEN OVER VIJF JAAR STAAT?

Er zijn op dit moment ontzettend veel ontwikkelingen gaande op het gebied van Burgerzaken. Hierdoor gaat er een verschuiving ontstaan van de frontoffice naar de backoffice. De vraagstelling zal complexer worden, onder andere door toenemende migratie. Ik hoop dat we over vijf jaar een grote stap hebben gemaakt met het digitaliseren van het verkiezingsproces.

Op persoonlijk vlak zie ik mijzelf over vijf jaar nog steeds werken bij de gemeente Steenwijkerland en heb ik mij dan gespecialiseerd op het gebied van migratie en brondocumenten.

WAT BETEKENT DE NEDERLANDSE VERENIGING VOOR BURGERZAKEN (NVVB) VOOR JOU NU, EN WAT ZOU DE NVVB IN DE TOEKOMST VOOR JOU KUNNEN BETEKENEN?

Door de nieuwsbrief die ik ontvang via de mail blijf ik op de hoogte van de ontwikkelingen die er zijn in het vak. Het is erg fijn dat je ergens op kunt terugvallen als je complexe vragen hebt. Van deze mogelijkheid maken mijn collega's en ik dan ook regelmatig gebruik. Ook hoop ik nog veel te mogen leren van de cursussen en congressen die de NVVB regelmatig organiseert.

In vliegende vaart naar de toekomst

"Wie is er klaar voor de toekomst?" Het aantal handen dat weifelend de lucht inging toen deze vraag werd gesteld tijdens de Team van de Toekomst-bijeenkomst op 18 september in Zwolle, maakte wel duidelijk dat er voor veel teams Burgerzaken nog behoorlijk wat werk aan de winkel is. "Dat het zo acuut is, moet bij ons in de gemeente nog landen", aldus een bezoeker.

Tekst: IJlien Havenaar

Foto: Henrieka van Assen

We moeten eerlijk zijn: antwoord geven op bovenstaande vraag is ook ongelofelijk lastig. Want wat is dan die toekomst? Wat voor de een 'aardig op weg is', is voor de ander misschien 'we zijn er bijna'. Burgerzaken staan aan de vooravond van een boeiende transformatie. Belangrijkste trigger is de toenemende digitalisering; een ontwikkeling die van medewerkers, management en organisatie de nodige flexibiliteit vraagt. Hoe je dat aanpakt legden we tijdens de Team van de Toekomst-bijeenkomsten in Eindhoven en Zwolle uit.

STIP OP DE HORIZON

De toekomst van Burgerzaken zal nooit voor de volle 100 procent duidelijk zijn. Het werk van medewerkers Burgerzaken is immers afhankelijk van maatschappelijke, technologische en economische ontwikkelingen. Dat maakt het vak nu eenmaal zo dynamisch. Wél kun je zelf een stip op de horizon zetten en het initiatief nemen. En dat is wat de NVVB wil stimuleren door deze bijeenkomsten waarop niet alleen handvatten geboden zijn, maar teams van diverse gemeenten ook kennis konden maken met erkende Team van de Toekomst-licentiehouders. Het allerbelangrijkste was misschien nog wel het leren kennen van collega's van andere gemeenten en de inspiratie die over en weer opgedaan werd.

KLOPPEND HART

Voordat de bezoekers kennis maken met de opleiders, geven Renz Davits en Albert van Nuil van het A+O fonds Gemeenten een blik in de toekomst. Het werk aan de balie zal inderdaad afnemen, maar pak zelf de handschoen op en ga op zoek naar nieuwe mogelijkheden binnen je organisatie. Het fonds heeft onderzocht in hoeverre gemeenten al klaar denken te zijn voor de toekomst. Davits presenteerde de uitkomsten, waarna Van Nuil een aantal strategische opties liet zien. "Waar we naartoe willen is 'proactief eigenaarschap'. Dus: neem zelf initiatief, onderzoek mogelijkheden en maak keuzes," zei hij. "Realiseer je wat de kracht is van jouw team en wat de meerwaarde is of kan zijn voor de organisatie. Maak het zichtbaar en gebruik dat." Managers, teamleiders en medewerkers zijn in elk geval overtuigd van de kracht en meerwaarde van hun eigen team. Uit de zaal klonken termen als loyaliteit, flexibiliteit, onvermoeibaar, leergierig, het kloppende hart en de bewakers van identiteit. Maar ook dat de werkdruk hoog is, dat er visie ontbreekt over waar het naartoe moet en dat er voornamelijk bij de gemeenten onder de 100.000 inwoners vaak geen capaciteit is om extra mogelijkheden te onderzoeken. Na de presentatie was er tijd om met elkaar in gesprek te gaan over de strategische opties en om ervaringen en tips te delen.

Dan blijkt dat er onderling veel overeenkomsten zijn, maar ook grote verschillen. Leonie Ketelaar werkt bij De Kompanjie, de werkorganisatie van de gemeenten Pekela en Veendam. "We zijn zeker met de toekomst bezig, maar nu nog op het niveau van het samenvoegen van de legesverordeningen. Verder weten we wel wat er weggaat, maar niet wat er eventueel terugkomt." En dan, met een glimlach: "Hoe dan ook, dienstverlening blijft gewoon ontzettend leuk."

SHOPPEN

Na de plenaire sessie bezochten de aanwezigen het marktplein, waar de opleiders die in het bezit zijn van een Team van de Toekomst-licentie zichzelf presenteerden. Even Werkt!, NCOD, NuFlex & Censor Bestuur, Ocaro en Segment legden aan diverse geïnteresseerden uit hoe zij het traject naar een Team van de Toekomst inrichten. Zo kiest de een voor een intensief programma van een aantal dagen, een ander biedt juist een traject aan dat een jaar of zelfs twee jaar kan duren. Raymond van Mourik, directeur bij de NVVB, is blij met de combinatie van een kwaliteitsstandaard en verschillende methodes om daar invulling aan te geven. "Dat verschil in aanpak is goed. Een gemeente kan hier rustig rondkijken, noem het shoppen," hij maakte een armgebaar naar het marktplein, "en beslissen welke opleider zij het beste bij hun organisatie vindt passen. Het mooie is dat alle opleiders aan dezelfde kwaliteitseisen voldoen. Daarom konden zij aansluiten bij ons programma Team van de Toekomst. Hierin stelt de NVVB een aantal belangrijke elementen verplicht. Wij denken dat deze elementen minimaal nodig zijn om tot een succesvol resultaat te komen. Elementen betreffen onder meer een scan van de gemeente, wat speelt er allemaal, tot en met een kenniscan op individueel

niveau. Het 'nieuwe' team Burgerzaken moet immers een match opleveren tussen organisatiedoelen en capaciteit."

PLATFORM

Geshopt werd er zeker. Zo ook door Jolanda Mos en Aja de Boer, respectievelijk gemeente Westerveld en Steenwijkerland en in die zin burens van elkaar. "We weten wel dat er verandering aankomt en dat we iets moeten doen, maar dat gevoel is niet zo sterk als hier vandaag benadrukt is. Ik denk dat het goed is om samen te komen met een aantal mensen uit de organisatie en dit te bespreken. De tools die aangereikt worden, zijn dan belangrijk. Dat er een digitaal platform is, wist ik niet," zegt Mos. Ze was niet de enige, slechts één van de aanwezigen kende het platform van het A+O-fonds waar tips en good practices op gedeeld worden. De Boer: "Aandacht voor diverse kanten van een proces blijft belangrijk. Een gemeente kan aan de voorkant allerlei producten digitaliseren en dat is goed voor de burger, maar dat betekent niet dat aan de achterkant het werk minder wordt. Daarnaast werken we in een vergrijpde gemeente, waardoor papierwerk nog een belangrijk deel van onze werkzaamheden beslaat."

"Je kunt zelf een stip op de horizon zetten en het initiatief nemen"

VLIEGENDE START

Aan het einde van de dag viel er een mooie prijs te verdienen. De NVVB stelde € 500,- beschikbaar als opleidingsbudget. Hiermee kun je een vliegende start maken richting de toekomst! En dat beseften ook veel van de aanwezigen. Onder leiding van quizmaster-voor-een-dag Raymond van Mourik werd op Ren je Rot-achtige manier getest wie het meeste wist van de verschillende aanpakken van de opleiders. Dat bleken uiteindelijk twee dames uit de gemeente Noorderveld te zijn die de cheque verheugd in ontvangst namen.

Meer informatie over het programma Team van de Toekomst en de opleiders: www.nvvb.nl

Column

Arre Zuurmond
Gemeentelijke Ombudsman Amsterdam

Soms blijkt de oplossing makkelijker dan gedacht

Een Nederlandse vrouw vertelt mij dat ze in 2005 in Kenia is getrouwd. Dit huwelijk is ook ingeschreven in de Nederlandse Basisregistratie Personen (BRP). In 2012 verhuist de vrouw met haar man en inmiddels twee kinderen van Kenia naar Mauritanië. Daar vragen zij in 2017 een scheiding aan. In het echtscheidingsconvenant staat dat de vrouw het eenhoofdig gezag krijgt over de twee kinderen, en dat de kinderen hun vakanties zullen doorbrengen bij hun vader in Mauritanië. De vrouw vertrekt hierop met haar kinderen terug naar Nederland en laat de scheiding in de BRP registreren.

Wanneer ze een paspoort wil aanvragen voor haar zoon, blijkt het eenhoofdig gezag niet ingeschreven te staan in de BRP. Volgens de gemeente heeft de vrouw daarom een handtekening nodig van haar ex-man. Op grond van de BRP is hij immers tevens gezaghouder. Haar ex-man weigert dit echter. Volgens moeder wil hij op deze manier aantonen dat zij het convenant niet nakomt. Zonder paspoort kunnen de kinderen namelijk niet naar Mauritanië afreizen om de vakantie met hun vader door te brengen. De gemeente weigert volgens moeder bovendien om de beschikking rondom het ouderlijk gezag in te schrijven in de BRP. Dit zou de vrouw in Mauritanië moeten doen. De vrouw vertelt dat dit land helemaal geen basisregistraties kent en dat registratie dus niet mogelijk is. Omdat ze er niet meer uitkomt met Burgerzaken, wendt de vrouw zich tot mij.

Ik informeer bij Burgerzaken wat er precies is voorgevallen. De gemeente vertelt dat inschrijving van het convenant, en dus het gezag, alleen geregeld kan worden via een verzoekschriftprocedure bij de rechtbank. Dat begrijp ik, maar hoe zit het nu met het paspoort? Kan dit - los van de inschrijving van het gezag - niet worden verstrekt op basis van het echtscheidingsconvenant? Dit blijkt inderdaad wél mogelijk

te zijn. Er wordt direct met voorrang een afspraak ingepland, zodat het paspoort nog tijdig kan worden aangevraagd. De gemeente vertelt dat de meeste instanties genoeg nemen met zo'n convenant.

"Omdat ze er niet meer uitkomt met Burgerzaken, wendt de vrouw zich tot mij"

Ik vermoed dat de medewerkers die de vrouw destijds spraken, niet goed hebben doorgevraagd en steeds hebben gedacht dat het haar om inschrijving van het convenant te doen was. Ik vraag de gemeente dit nog eens met de afdeling te bespreken. Was er eerder naar het achterliggende probleem gekeken, dan had dit immers veel frustratie bij de burger geschied en had zowel een klachtenprocedure als de gang naar de ombudsman voorkomen kunnen worden.

De vrouw is opgelucht dat ze alsnog tijdig een paspoort voor haar zoon heeft kunnen regelen en dat daarmee een nieuwe juridische strijd met haar ex-man is voorkomen.

Geen man of vrouw, maar derde gender

X is in 1961 geboren met mannelijk geslacht. In zijn puberteit blijkt dat hij zich geen man voelt. Na medische behandelingen wijzigt de rechtbank in 2001 het geslacht in vrouw. Uiteindelijk past dit ook niet, omdat X zich noch man noch vrouw voelt.

Tekst: Hans Tomson

Zelf heeft X daar geen moeite mee, maar zij ondervindt juridische problemen van haar status als vrouw terwijl zij noch vrouw noch man is. Het zou maatschappelijk veel bijdragen als de rechtbank een derde genderkeuze toestaat. Daarom vraagt zij de rechtbank Limburg om haar geboorteakte te wijzigen.

De rechtbank¹ schetst de maatschappelijk en juridische context. Sinds 1993 bestaat artikel 1:19d BW, waarin bij twijfelachtig geslacht in de geboorteaangifte wordt vermeld dat "het geslacht van het kind niet is kunnen worden vastgesteld". Na uiterlijk drie maanden wordt een definitieve geboorteakte opgemaakt waarop bij geslacht mannelijk of vrouwelijk wordt ingevuld, tenzij het geslacht dan nog steeds niet kan worden bepaald. Het is dus mogelijk dat mensen die in Nederland zijn geboren, wettelijk gezien geen man of vrouw zijn. Zij krijgen bij de vermelding van het geslacht een X in hun paspoort.

In 2007 heeft de Hoge Raad een uitspraak gedaan in een identieke zaak. Het verzoek om de geboorteakte te wijzigen, werd afgewezen. De conclusie was: "...dat die overtuiging noch tot het mannelijke noch tot het vrouwelijke geslacht te behoren bij de huidige stand van de wetgeving niet kan leiden tot toewijzing van het verzoek tot het geheel achterwege laten

in de geboorteakte van de vermelding van hetzij het mannelijke hetzij het vrouwelijke geslacht".

Maatschappelijk is er steeds meer acceptatie voor genderneutraliteit. Bijvoorbeeld in het taalgebruik ('Beste reizigers' in plaats van 'Dames en heren'), een gids van de gemeente Amsterdam met adviezen voor genderneutraal taalgebruik door ambtenaren, en genderneutrale toiletten. HEMA verkoopt sinds 2017 genderneutrale kinderkleding.

DERDE GENDER ERKEND

Ook de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM) erkent het recht op genderidentiteit. In 2016 is dit in de Yogyakarta-beginselen verder uitgewerkt. Enkele landen, zoals Nepal en India, hebben het bestaan van een derde gender erkend. De Raad van Europa heeft de Yogyakarta-beginselen expliciet onderschreven en aanbevelingen aan lidstaten opgesteld om deze in de praktijk te brengen. Wettelijke regelingen voor geslachtsregistratie moeten worden gebaseerd op zelfbeschikking. De resolutie maakt ook mogelijk dat een derde genderaanduiding 'X' kan worden opgenomen in de identiteitspapieren. Nederland heeft vóór deze resolutie gestemd.

Op Europeesrechtelijk vlak is er nog geen specifieke wetgeving die betrekking heeft op de bescherming van een derde 'gender identity'. Wel is er op dit vlak jurisprudentie die steeds meer ruimte biedt voor de erkenning ervan.²

"Het zou maatschappelijk veel bijdragen als de rechtbank een derde genderkeuze toestaat"

Vanaf 1 juli 2014 zijn in Nederland de mogelijkheden voor transgenders verruimd. Mensen die fysiek wél aan de (medische) normen voor man of vrouw voldoen, maar zich niet thuis voelen in het hun toegekende geslacht (transgenders), kunnen nu het geslacht laten veranderen van man naar vrouw of andersom (art. 1:28 BW). Voor de wetswijziging van 1 juli 2014 moest men fysiek zoveel mogelijk zijn aangepast aan 'het andere geslacht' en permanent onvruchtbaar zijn. Deze voorwaarden zijn vervallen, omdat ze als 'niet meer van deze tijd' en in strijd met mensenrechtelijke normen werden beschouwd, in het bijzonder met het zelfbeschikkingsrecht. Hiermee werd de mogelijkheid om het juridisch geslacht te wijzigen losgekoppeld van een eventuele medische behandeling.

CONCLUSIE

Alles overziend overweegt de rechtbank als volgt. X heeft voldoende aannemelijk gemaakt dat bij haar sprake is van een ambivalent geslacht en dat zij de overtuiging heeft dat zij noch man noch vrouw is. De rechtbank acht een nader onderzoek om vast te stellen om welke vorm van interseksualiteit het gaat niet nodig, omdat met het medisch vaststellen van een vorm van intersekseconditie/Disorders of Sex Development (DSD) nog niet is vastgesteld hoe de betreffende persoon zijn gender beleeft. Deze persoon kan zich – zoals hiervoor overwogen – namelijk volledig man of vrouw of geen van beiden voelen. Het is daarom van belang om bij het bepalen van het geslacht te kijken naar de genderbeleving van een persoon, in plaats van naar de fysieke verschijningsvorm of medische conditie. Dit ligt ook in de lijn met de wetswijziging van 1 juli 2014, waarbij de eis van fysieke aanpassing voor transgenders is komen te vervallen.

De huidige wettelijke bepalingen voorzien niet in de mogelijkheid om de geboorteakte alsnog in overeenstemming te brengen met haar ambivalente geslacht ten tijde van haar geboorte, dan wel haar genderbeleving. De rechtbank is van oordeel dat dit, gelet op artikel 2 UVRM, de Yogyakarta-beginselen, artikel 8 Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) en de jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM), een inbreuk is op het privéleven, het zelfbeschikkingsrecht en de persoonlijke autonomie van belanghebbende. De Nederlandse wet kent niet de mogelijkheid in de akte op te nemen: 'beleving noch man noch vrouw'. Het is aan de wetgever om hierin keuzes en wetgeving te maken. Wel is mogelijk om in de geboorteakte op te nemen dat "het geslacht van het kind niet is kunnen worden vastgesteld", zoals is bepaald in artikel 1:19d BW. Daarom verzoekt de rechtbank de ambtenaar van de burgerlijke stand te Roermond om de geboorteakte van belanghebbende door te halen en in een nieuw op te maken geboorteakte bij geslacht op te nemen "het geslacht is niet kunnen worden vastgesteld".

"Maatschappelijk is er steeds meer acceptatie voor genderneutraliteit"

TOELICHTING

Over genderneutraliteit wordt nogal eens lacherig gedaan. Uit deze uitspraak blijkt dat de juridische acceptatie internationaal al ver is. Ook Nederland heeft daarmee ingestemd. Wat achterblijft, is wetgeving die onze instemming in daden omzet. Daarom moeten we ons behelpen met artikel 1:19d BW dat daar niet voor is gemaakt. Wat de rechtbank niet heeft genoemd: ook in Duitsland heeft de hoogste rechter geoordeeld dat de wetgeving gebrekkig³ was en dat de wetgever dit voor eind 2018 moet aanpassen. En ook Australië kent een derde optie. In de Nederlandse media wordt wel gesproken over 'derde geslacht'. Uit de uitspraak van de rechtbank Limburg wordt duidelijk dat dit niet de juiste term is.

1. Rechtbank Limburg, 28 juni 2018, www.rechtspraak.nl, ECLI:NL:RBLIM:2018:4931.

2. Dit blijkt uit recente uitspraken van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM), niet in dit artikel opgenomen.

3. Bundesverfassungsgericht, 10 oktober 2017, nr. 1BvR2019/16.

Jiska Ligtenberg en Michiel Gorsse

In Leidschendam-Voorburg is de AVG welkom

"Zorgvuldig omgaan met informatie, dáár gaat privacy om"

Tekst: Carla van den Bergen

Foto: Jessica Brouwer

Karakteristiek voor fusiegemeente Leidschendam-Voorburg: het prachtige gemeentehuis, een rijksmonument. Maar vooral ook de vooruitstrevende houding en eigenzinnige visie op informatie vallen op. Geen hang naar juridisch knellende kaders, maar zélf onderzoeken. Openheid naar de burger, en lef hebben! In gesprek met twee AVG-pioniers: Michiel Gorsse, waarnemend gemeentesecretaris en algemeen directeur, en Jiska Ligtenberg, functionaris gegevensbescherming.

Ga je in Leidschendam-Voorburg je rijbewijs verlengen in het stadskantoor, dan word je persoonlijk verwelkomd. Een charmante robot vraagt je naam en wijst je de weg. Vernieuwend, maar gaat de gemeente daarbij wel zorgvuldig om met je informatie? Het antwoord – het privacybeleid van Leidschendam-Voorburg – past op één A4tje. De gemeente moderniseert, op geheel eigen wijze en met veel enthousiasme.

INFORMATIE ALS KERNPRODUCT

Al twee jaar vóór de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) in mei 2018 van toepassing werd, begonnen Michiel Gorsse, toen Chief Information Officer, en Jiska Ligtenberg, toen 'privacyfunctionaris', aan een intensief informatietraject. Michiel Gorsse: "De AVG kwam eraan ja, maar meer nog zijn we begonnen vanuit de bredere filosofie om een moderne overheid te zijn. Vanuit de visie dat we informatie beschouwen als ons kernproduct. Dus niet als ondersteuning, maar als onze core business. Efficiënt, én zorgvuldig gebruik van data staat dan natuurlijk voorop. En vanzelfsprekend kom je dan op de vraag hoe de bescherming van gegevens te regelen."

UITGESPROKEN IDEEËN

Met Jiska Ligtenberg nieuw in de gelederen zijn ze aan de slag gegaan. Gorsse: "We hebben uitgesproken ideeën over wat we niet en wat we wél willen als het gaat om privacy. Niet alles strikt en juridisch sluitend organiseren; met als hoogste doel om te voldoen aan wetgeving waarnaar alles zich zou moeten voegen. We willen juist bereiken dat de bescherming van persoonsgegevens in de processen die we ontwikkelen, een gewoon, vanzelfsprekend onderdeel van ons werk is."

WAT BETEKENT ZORGVULDIGHEID?

Hoe gingen ze te werk? Om te beginnen zagen ze niets in een dik boekwerk met privacybeleid. Ligtenberg: "Het is een eis uit de AVG een privacybeleid te hebben. Maar de wet herschrijven en dat op onze website zetten, past niet bij ons. Wat wel paste: zorgvuldig zijn met informatie, want dáár gaat privacy om. Mijn taak was en is om zo concreet mogelijk te maken wat die zorgvuldigheid voor onze gemeente betekent. We hebben

het stapsgewijs aangepakt. Uitgangspunt is dat de AVG eigenlijk al vertelt hoe je zorgvuldig met informatie omgaat. Maar wel heel abstract. Daarom hebben we een vertaling naar de gemeente gemaakt; die vertaling is ons privacybeleid. Hiermee is het al een stuk duidelijker geworden wat zorgvuldig omgaan met informatie voor ons betekent. Voor de inwoners van onze gemeente hebben we het kort geformuleerd; het past op één A4. Helder ingedeeld in zes thema's, in begrijpelijke taal opgeschreven wat de gemeente wel en niet doet met informatie. Voor medewerkers maken we tot slot nog concrete werkinstructies zodat zij dit ook echt in hun dagelijks werk kunnen toepassen. Hieraan werken we nog."

CONCRETE AFSPRAKEN

Even terug naar het begin. De vraag was wat zorgvuldig omgaan met informatie in de praktijk van de afdelingen zou betekenen. Gorsse: "We werken risicogericht, daarom zijn we begonnen met de afdeling waar de meest gevoelige informatie omgaat: het sociaal domein." Ligtenberg: "We waren het erover eens dat zorg en privacy echt samen moeten gaan, dat dát de beste dienstverlening is. Kwaliteitsmedewerkers uit het sociaal domein en ik hebben ons daarom samen over die vraag gebogen. Wat betekent dat bijvoorbeeld in je gesprek met een inwoner? En voor je vervolgcities bij een bredere hulpvraag? Nog niet zo lang geleden hebben we hierover binnen het sociaal domein concrete afspraken kunnen maken en daar ben ik onwijs trots op. Trots op het besef dat privacy ook in het belang van de inwoner is en niet een juridisch obstakel." Gorsse: "Vanuit onze organisatievisie willen we dat medewerkers zélf de afweging maken het belang van de inwoners mee te wegen. Dat gebeurt nu!" Ligtenberg: "We zoeken samen naar oplossingen. Zorgvuldig omgaan met informatie kan iedereen, daar hebben we geen juristen voor nodig."

BURGERZAKEN LOOPT VOOR

Interessant natuurlijk ook hoe ze het bij Burgerzaken aanpakten. Gorsse, lachend: "Daar pakten we het niet aan, want daar kennen ze het klappen van de zweep al. Vanuit de Basisregistratie Personen (BRP) is al heel veel

ingericht op zorgvuldigheid. Breed gezien zou je kunnen zeggen dat bij Burgerzaken het risico daardoor niet hoog is. Er worden bijvoorbeeld geen medische, of justitiële, gegevens opgeslagen." Ligtenberg: "Zij hadden mijn aandacht het minste nodig. Ze lopen echt een paar stappen voor, hebben min of meer een voorbeeldfunctie: inzageverzoeken zijn bijvoorbeeld heel normaal; net als logging en jaarlijkse audits vanuit het ministerie. Het is bij medewerkers Burgerzaken misschien wel een soort tweede natuur om zorgvuldig om te gaan met informatie, heel bewust te werken in het systeem. Mooi om te zien."

BESTE DIENSTVERLENER

Toch is daar ook genoeg voer voor discussie. Ligtenberg: "Neem onze samenwerkingen met de verplichte en vrije afnemers van de gegevens uit de BRP. Als gemeente zouden we ons opnieuw moeten afvragen: waarom en op welke voorwaarden verstrekken we gegevens? Aan de Rijksdienst Wegverkeer (RDW) bijvoorbeeld. Geven we de RDW informatie om bijvoorbeeld over het aflopen van een APK te informeren, of om te voorkomen dat iemand onverzekerd rijdt? Aan wie de gemeente informatie doorgeeft en voor welk doel, zou voor onszelf en voor iedere inwoner duidelijker moeten zijn. Gorsse: "Hiermee gaan we intern nog verder aan de slag: open zijn, de inwoners vertellen wat we doen met bijvoorbeeld een verhuisbericht en waarom we dat doen. Niet alleen om onze belofte in te lossen transparant te zijn, maar ook omdat we de beste gemeentelijke dienstverlener willen zijn; dat is tenslotte de kern van ons bestaan."

KEIHARDE EIS

Een voorbeeld dat hierop aansluit. Sommige bibliotheken sturen aan ouders van een pasgeboren baby een brief met felicitaties en de uitnodiging om naar de bibliotheek te komen voor een cadeautje. Ligtenberg: "Natuurlijk is dit een mooi initiatief, maar misschien word je overvallen door zo'n brief. Keiharde eis van de AVG is dat je de ontvanger in elk geval vertelt hoe de bibliotheek aan deze informatie komt. De gemeente en de bibliotheek zouden samen moeten kijken wie de nieuwe ouders de brief stuurt en welk moment daarvoor handig is."

ONGEVRAAGD OF ALLEEN MET TOESTEMMING?

Hoe de BRP zich verhoudt tot de AVG is nog redelijk onontgonnen gebied. "Gorsse: Er zijn ongetwijfeld onderwerpen die spanning opleveren en discussie oproepen. 'Geheimhouding' bijvoorbeeld. De gemeenteraad bepaalt in het Reglement de doelen waarvoor je als gemeente informatie aan vrije afnemers mag verstrekken. Het kan bijvoorbeeld zijn dat je bij een 50plus-evenement in je gemeente als 50plusser vanzelf een uitnodiging krijgt. Ongevraagd, tenzij je aangeeft

dat je wilt dat je gegevens geheim blijven. Je zou het ook kunnen omdraaien: je stelt als gemeente dat je niet verstrekt, tenzij de inwoner toestemming geeft. Dat is zo'n stukje uit de BRP waarvan je je kunt afvragen: past dat wel in deze tijd? Wat vinden we daar vanuit maatschappelijk perspectief van? Laten we daar maar eens over praten."

MENSEN ZIJN GEEN NUMMER

En dan is er nog Elvie, de innemende robot die je in het servicecentrum van het stadskantoor welkom heet, je naam vraagt, je naar het loket wijst voor als je aan de beurt bent en je ten slotte bij de uitgang vraagt hoe je de service vond. Ligtenberg: "Mensen stellen daar vragen over: kan dat wel, dat de robot je naam laat zien in een gemeenschappelijke ruimte? De gedachte erachter is dat wij mensen niet willen zien als een nummer. Strikt juridisch kun je erover debatteren maar hier laten we de persoonlijke benadering prevaleren boven eventuele juridische bezwaren. Het is een bewuste keuze, die we kunnen verantwoorden."

EEN STOERE GEMEENTE

Niet bang zijn voor juridische bezwaren en risico's laat de 'stoere' kant zien van de gemeente. Ligtenberg: "Wij durven risico's te nemen. Maar nooit ten koste van de inwoner, integendeel; het zijn juridische risico's. Als we bijvoorbeeld afspraken maken met externe partijen willen we geen clausele 'aansprakelijkheid' meer opnemen. Want dáárover moet het niet gaan, maar over samen zorgen voor zorgvuldig omgaan met informatie, zonder juridisch indekgedrag. Die keuze moet je durven maken als gemeente. We wegen uiteraard nauwkeurig af. Ik leg bestuurders uit wat de mogelijke juridische risico's zijn van een keuze. Zij nemen de beslissing: wel of niet doen. Wij hebben hier bestuurders die de beslissing 'we doen het' - vanuit het belang van de inwoner of vanuit een principe - daadwerkelijk durven nemen. Prachtig."

PRIVACY BLIJVEND OP TAFEL

Hoe staat de gemeente er nu voor? Ligtenberg: "Veel is inmiddels op orde, maar veel ook nog niet, en daar werken we aan. We hebben veel geluk met onze directie, die het belang omarmt van goed informatiebeheer. Daardoor voel ik me gesteund in wat ik voorsta. Mijn primaire taak was en is om te zorgen dat privacy op tafel komt; dat het een rol speelt in het gesprek. En dat gebeurt, meer en meer!"

En waar stemt u voor?

Procura is al meer dan veertig jaar dé partner voor de (gemeentelijke) overheid bij landelijke of lokale verkiezingen. We ontzorgen gemeenten volledig, met een goed schaalbaar en flexibel totaalpakket dat voldoet aan de Kieswet en het Kiesbesluit. Van een complete verkiezingsplanning tot alle benodigde hardware en professionele presentatiemogelijkheden tijdens de verkiezingsavond. Kortom, voor een vlekkeloos verloop van verkiezingen of referenda is Procura de betrouwbare partner.

www.procura.nl

qp procura

Procura is onderdeel van Conxillium

SEGMENT

Dé opleider voor de overheid

Leidt op, adviseert en inspireert

Lees de cijfers en beoordelingen en, nog beter, schrijf je in en oordeel zelf!

www.segment.nl • 033 - 434 50 80

Belgisch partnerschap: wel een paar, niet de pa

In het Belgisch recht bestaat de wettelijke samenwoning. Dit is een soort geregistreerd partnerschap, maar in een veel eenvoudigere versie: de wettelijke samenwoning heeft alleen vermogensrechtelijke gevolgen. Dit blijkt al direct uit het feit dat de wettelijke samenwoning niet in boek 1 (Personen) van het Belgisch BW is geregeld, maar in boek 3 (Eigendom).

Tekst: Eric Gubbels

In Nederland bepaalt de wet (10:61 BW) onder welke voorwaarden partnerschappen erkend kunnen worden. Bij de invoering van deze regel, in 2005, verklaarde de Minister van Justitie aan de Kamer dat ook Belgische partnerschappen in Nederland kunnen worden erkend, ondanks de verschillen met het Nederlandse geregistreerd partnerschap.

In 2014 werd in Nederland het afstammingsrecht veranderd. Mannelijke en vrouwelijke partners kunnen sindsdien allebei ouder worden, zij het onder verschillende voorwaarden. Huwelijk en geregistreerd partnerschap zijn gelijkgesteld. Als een echtgenoot van de moeder ouder van haar kind wordt, dan geldt dit sindsdien ook voor de geregistreerde partner van een moeder. In België is dit anders geregeld: als een vrouw een kind krijgt, is degene met wie zij 'wettelijk samenwoont' niet automatisch de vader. Het verschil tussen het Nederlandse geregistreerd partnerschap en de Belgische wettelijke samenwoning werd door deze Nederlandse wetswijziging dus veel groter.

DE CASUS

Mevrouw De Vries, Nederlandse, is in 2011 in Gent een 'wettelijke samenwoning' aangegaan met de Tunesische heer Djellaba. Inmiddels woont mevrouw De Vries – zonder mijnheer Djellaba – in Nederland. Sjors, haar kind, is in Nederland geboren, staande wettelijke samenwoning. De ambtenaar van de burgerlijke stand van 's-Gravenhage moest nu bepalen of mijnheer Djellaba de vader was van het kind van mevrouw De Vries. Naar Nederlands recht stamt een kind dat binnen een geregistreerd partnerschap wordt geboren af van beide partners. Naar Belgisch (en naar Tunesisch) recht is dat niet zo. In Nederland is de geregistreerde partner van de moeder de vader van haar kind, maar in België en Tunesië niet.

Volgens artikel 10:92 BW moest de ambtenaar naar Nederlands recht bepalen of de man de vader van het kind was. Omdat naar Nederlands recht de mannelijke geregistreerde partner van de moeder de vader van haar kind wordt, wilde hij de Tunesiër dus als vader in de akte vermelden.

Mevrouw De Vries was het hier niet mee eens. Zij verzocht de rechtbank Den Haag¹ om akteverbetering. De rechtbank ging niet over één nacht ijs en vroeg het Internationaal Juridisch Instituut (IJl) om dit uit te zoeken. Dit instituut heeft speciaal tot taak om antwoord te geven op vragen van rechtbanken over internationaal privaatrecht. Het IJl concludeerde dat de Belgische wettelijke samenwoning geen afstammingsgevolgen heeft in België, en dat dit niet zomaar kan veranderen wanneer de wettelijke samenwoner naar Nederland verhuist.

Zo werd de vraag welk recht bepaalt of er afstamming is, in twee vragen opgesplitst:

1. Kan de Belgische wettelijke samenwoning in de Basisregistratie Personen (BRP) als een partnerschap worden geregistreerd?
2. Kan een kind dat uit zo'n wettelijke samenwoning wordt geboren, in Nederland van rechtswege een vader krijgen?

BESLISSING

De rechtbank concludeert dat de Belgische wettelijke samenwoning in Nederland als een geregistreerd partnerschap werd erkend, maar dat de wettelijke samenwoning niet ineens afstammingsgevolgen kan krijgen. Sjors is daarom toch alleen het kind van mevrouw De Vries, en niet van haar geregistreerde partner mijnheer Djellaba. De rechter droeg de ABS daarom op om de vader uit de geboorteakte van Sjors te verwijderen. We hebben de uitspraak in de commissie Persoonsregistratie besproken en trekken er de volgende conclusies uit:

1. Kunnen er nog afstammingsgevolgen worden verbonden aan Belgische wettelijke samenwoningen?

Nee, aan Belgische wettelijke samenwoningen kunnen voortaan geen afstammingsgevolgen meer worden verbonden, ook niet wanneer de afstamming moet worden bepaald naar Nederlands recht. Als de partner vader van het kind wil worden, zal hij dit kind moeten erkennen.

2. Geldt dit ook voor partnerschappen uit andere landen in de wereld?

Dit hangt af van de vraag of het betreffende geregistreerd partnerschap naar dat recht afstammingsgevolgen heeft. Ook als de ouders in een ander land een trouwvorm zoals wettelijke samenwoning, Pacte Civil de Solidarité (PACS) of 'civil union' zijn aangegaan, kan die trouwvorm alleen afstammingsgevolgen hebben wanneer die gevolgen er ook in dat land aan worden gegeven. Er moet dus

steeds per land worden beoordeeld of een daar gesloten geregistreerd partnerschap wel of geen afstammingsrechtelijke gevolgen heeft.

3. Wat kunnen partners doen als de afstamming niet van rechtswege ontstaat?

Als afstamming uit een buitenlands partnerschap in Nederland niet van rechtswege ontstaat, kan het kind worden erkend.

4. Om welke landen gaat het?

Er zijn ons vrijwel geen landen bekend waar een geregistreerd partnerschap afstammingsgevolgen heeft. Een uitzondering is Zuid-Afrika, waar een 'civil union' volledig gelijk is gesteld aan een huwelijk (artikel 13, Civil Union Act, 2006). Mogelijk zijn er meer uitzonderingen. Als de partner van de moeder vindt dat hij (of zij) als ouder in de akte moet worden vermeld, is het aan die partner om aan te tonen dat zijn partnerschap met de moeder inderdaad afstammingsgevolg heeft in het land waar het is aangegaan. Uiteraard moet dat recht, of Nederlands recht, ook op de afstamming van toepassing zijn.

5. Wat zijn de gevolgen voor bestaande gevallen?

In bestaande gevallen is mogelijk ten onrechte de partner van de moeder als vader of als meemoeder in de geboorteakte vermeld. In dat geval is het verstandig om de in de akte opgenomen vader of meemoeder alsnog op te roepen om het kind te erkennen, om zo zekerheid te verkrijgen over het ouderschap. Weigert de partner de erkenning, of weigert de moeder toestemming voor die erkenning te geven, dan kan de ABS aan de rechtbank vragen om doorhaling van de gegevens van de in de geboorteakte opgenomen vader of meemoeder.

CONCLUSIE

Een buitenlands geregistreerd partnerschap heeft vaak geen afstammingsgevolgen. Dit blijft zo nadat het buitenlandse partnerschap in Nederland is erkend. Ook wanneer de afstamming tussen de partner van de moeder en het kind moet worden bepaald naar Nederlands recht, wordt de partner van de moeder dus niet automatisch als de ouder van haar kind aangemerkt. Eerst zullen we moeten onderzoeken waar de ouders hun partnerschap zijn aangegaan en welke afstammingsgevolgen het partnerschap in dat land heeft.

1. Rechtbank Den Haag, 16-06-2017, ECLI:NL:RBDHA:2017:6614 en 22-12-2017, ECLI:NL:RBDHA:2017:15602

Bas Langezaal, Jan Wiegink & Lutske van der Veen

Smallingerland besmet door het 'gastheerschap-virus'

Start intern, dan volgt de rest vanzelf.

Tekst: Carmen Kromosono-Jonathans

Foto: Digna ten Napel

"'Hostmanship' wordt wel eens uitgelegd als: iemand behandelen zoals je zélf behandeld wil worden. Wij zijn het daar niet mee eens: 'Hostmanship' draait erom dat je iemand behandelt zoals diegene behandeld wil worden. Sommige mensen zitten helemaal niet te wachten op een praatje." Bas Langezaal, naast teamleider van het servicecentrum tegenwoordig ook 'gastheerschapcoach,' vertelt over het traject dat de afdeling Publiek in Smallingerland ingrijpend veranderde. In positieve zin.

Na een inspiratiesessie in 2016 over 'hostmanship' is het voor de gemeente Smallingerland kraakhelder: Hier moeten wij iets mee! "Na het nodige lobbywerk, kregen we groen licht om voor ons team een pilot 'hostmanship' te starten," vertelt Bas. Dat lieten ze zich geen tweede keer zeggen. Ze nodigden de 'Hostmanship Group' uit op het gemeentehuis in Drachten: een inspirerende club mensen, die zich op hun beurt weer lieten inspireren door het gedachtegoed van de Zweed Jan Gunnarsson. Centraal in deze filosofie staat het welkom heten van jezelf, elkaar en anderen.

SAMEN WERKEN AAN GEDEELDE BELANGEN

Ook voor de start van deze pilot deed Smallingerland het overigens lang niet slecht. "Bij wijze van nulmeting hebben we steekproefsgewijs onder 200 klanten een enquête afgenomen, over de mate van tevredenheid over onze dienstverlening. Hieruit kwam een gemiddelde van 7,4," aldus Bas. Toch zijn ze niet voor niets in dit traject gestapt. "De Hostmanship Group adviseerde in haar startrapportage om het teambelang bewuster onder de aandacht te brengen. Meer bewustwording leidt automatisch tot meer gezamenlijke verantwoordelijkheid voor gedeelde belangen. Een ander verbeterpunt was de uniforme werkwijze, of eigenlijk het gebrek daaraan: iedereen had er in de loop der tijd zijn eigen sausje over gegoten."

AAN DE SLAG

Nu duidelijk was wat er moest gebeuren, kon de afdeling Publiek -we hebben het over een groep van 70 à 80 medewerkers- aan de slag. De Hostmanship Group stelt één belangrijke voorwaarde aan de organisaties die zij begeleidt: het verlangen naar mensgerichte dienstverlening moet uit de mensen zelf komen. "Zoiets werkt niet als het van bovenaf wordt opgelegd," legt Bas uit, "medewerkers moeten het initiatief dragen. Datzelfde geldt voor de werkvorm die je inzet: deze moet passen bij de organisatie. Wij kozen voor het werken met 'hostmanship coaches.' Dat zijn geen externen die van buitenaf worden ingevlogen om interne medewerkers te begeleiden, maar directe collega's die in een driedaagse cursus worden opgeleid tot coach." Op basis van persoonlijke kwaliteiten en

karactereigenschappen zijn vijf medewerkers benaderd voor de rol van coach en Bas was daar één van.

OPENHEID EN KWETSBAARHEID

"De opleiding was intensief, maar desondanks -of eigenlijk juist dankzij die intensiviteit- ontzettend waardevol. Je leert jezelf beter kennen: Hoe zit je in elkaar? Wat zijn je sterke en zwakke punten? En (hoe) durf je die uit te spreken naar collega's? Ook elkaar leer je beter kennen. Op sommige momenten was het best confronterend, maar doordat we ons kwetsbaar en open opstelden hebben we een heel hechte band gekregen." Diezelfde open en kwetsbare houding bleek van groot belang in de nieuwe rol van de coaches ten opzichte van hun naaste collega's. "Voor een aantal was het even zoeken: hoe pak ik m'n rol, zonder belerend te zijn? Coachen is iets anders dan terechtwijzen of corrigeren, coachen draait om begeleiden. Je staat niet boven maar naast de ander," vervolgt Bas. "Gelukkig hebben we nooit problemen gehad met de onderlinge verhoudingen en dat is te danken aan de open en kwetsbare wijze waarop de coaches zichzelf profileerden."

GEEN 'HOSTMANSHIP' MAAR 'GASTHEERSCHAP'

"Iemand die ik in dit verhaal niet moet vergeten is Nic Zeegers: de enige externe die ons tijdens dit ontwikkeltraject heeft ondersteund. Dat we hem erbij hebben gehaald, was vooral op mijn verzoek. Door mijn functie als teamleider kon ik soms onvoldoende op de werkvloer aanwezig zijn als coach. Nic was drie dagen in de week zozegd mijn oren en ogen en werd door de groep gelukkig ook als zodanig geaccepteerd. Eén van de eerste stappen die we als coaches namen om het traject passend te maken voor onze organisatie, is de naam wijzigen," lacht Bas. "In Smallingerland zijn de mensen 'down to earth' zoals dat zo mooi heet: doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg. Een Engelse term als 'hostmanship' vonden we veel te hoogdravend. We hebben daarom gekozen voor de Nederlandse vertaling: 'gastheerschap.'"

KLEINE VERANDERINGEN, GROOT VERSCHIL

Onder de vlag van het 'gastheerschap' stelden de coaches

een plan van aanpak op, die ze met het verzoek om input voorlegden aan de rest van de groep. "We hebben alle suggesties, verlangens en verbeterpunten meegenomen, hoe klein ook. Want ook kleine veranderingen kunnen samen al een groot verschil maken." Op basis van deze inventarisatie maakte elk team voor zichzelf een 'Top 5 prioriteitenlijst.' Die van het servicecentrum luidde als volgt:

1. Wees je bewust van de 'glazen kooi.' Zorg voor een nette werkplek en voer geen persoonlijke gesprekken in het bijzijn van de klant;
2. Spring bij aan de balie als het druk is, hier mag geen discussie meer over zijn;
3. Werk op een uniforme wijze. Zorg voor een heldere beschrijving van de werkprocessen;
4. Noem je naam als je de telefoon opneemt en vermeld deze onderaan brieven die je verstuurt, dat is persoonlijker;
5. Geef elkaar vaker een compliment.

EEN COMPLIMENT IS HET HALVE WERK

Dat laatste punt: elkaar af en toe een schouderklopje geven, oftewel waardering uiten naar elkaar, is volgens Bas één van de belangrijkste ingrediënten voor goed gastheerschap. "Het gaat niet alleen over de omgang met de klant, maar ook -of misschien nog wel méér- over de omgang met elkaar als collega's. Zit dit laatste goed? Dan is je werkplezier groter en dat straalt je automatisch uit naar de klant. Dankzij het gastheerschapstraject zijn we een hechter team geworden dat constructief samenwerkt; collega's durven elkaar op fouten aan te spreken en om hulp te vragen."

POSITIEVE ERVARINGEN MAKEN JE GRETIG

Het traject verliep overigens niet altijd zonder slag of stoot. Bas: "Verandering is altijd spannend. Zo vonden sommige collega's het lastig om hun naam te vermelden aan de telefoon of onder aan een brief; als je onder je eigen naam handelt kun je daar ook persoonlijk op worden aangesproken. Medewerkers moeten zich veilig genoeg voelen om een dergelijke stap te zetten en daarin heeft de coach een belangrijke rol. Eenmaal over deze drempel merkten medewerkers echter al snel de nieuwe dynamiek in het contact met de klant. En zo'n positieve ervaring maakt je gretig; daar wil je meer van!"

BESMET DOOR HET 'GASTHEERSCHAP-VIRUS'

Bas merkt dat mensen steeds meer eigen verantwoordelijkheid en initiatief nemen voor goed gastheerschap: "Voorheen zag ik soms medewerkers voorbij lopen aan klanten die in de hal zoekend om zich heen keken. Nu spreken ze hen aan. Of neem de dag na Hemelvaart; normaal gesproken een brugdag

bij de gemeente. Omdat dit echter voor 80 procent van de burgers niet het geval is, stelde een medewerker voor om op die dag gewoon open te gaan. Je zou kunnen zeggen dat we in Smallerland besmet zijn geraakt door het 'gastheerschap-virus.' Onze grootste overwinning is dat het gastheerschap tegenwoordig niet alleen bovenaan onze dienstverleningsvisie staat, maar ook boven de organisatie- en leiderschapsvisie."

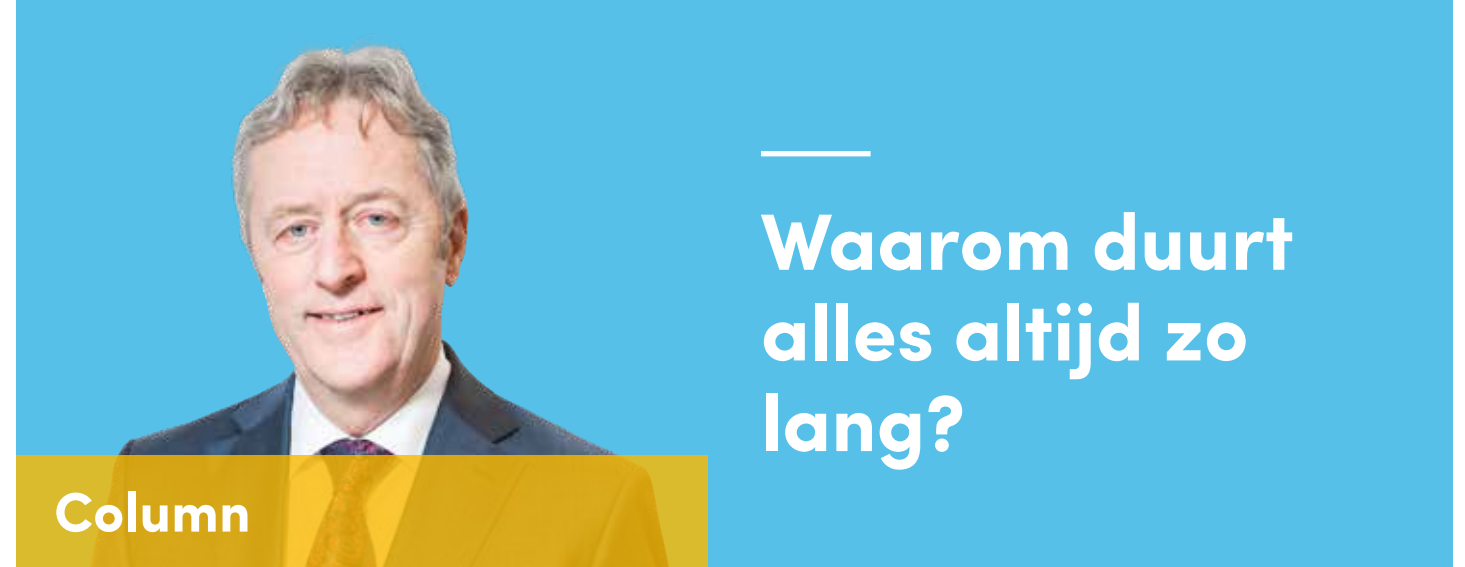
"De kunst om mensen het gevoel te geven dat ze welkom zijn, is meer dan slechts een kunstje"

MEER DAN EEN KUNSTJE

"Anderzijds hebben bepaalde medewerkers gemerkt dat het gastheerschap hen niet ligt. Een dergelijk traject dwingt je om kritisch naar jezelf te kijken. Zo heeft iemand ervoor gekozen om van de balie naar de backoffice te gaan. Gelukkig konden we die ruimte bieden. Daarnaast had ik het geluk dat ons team werd uitgebreid in die periode en dat ik mensen kon selecteren op bepaalde eigenschappen. Want hoewel 'de kunst om mensen het gevoel te geven dat ze welkom zijn' deels iets is dat je aan kunt leren, is het veel meer dan slechts een 'kunstje.' Het is iets dat je van nature in je moet hebben, je moet het voelen."

TRAJECT ZONDER EINDPUNT

Dat Smallerland het gastheerschap goed voelt blijkt wel uit de eindmeting, die een gemiddelde aantoonde van 8,3. Dit betekent niet dat iedereen nu rustig achterover kan leunen: "Officieel is het traject afgerond, maar in de praktijk is er natuurlijk geen eindpunt. We blijven investeren en elkaar scherp houden," zegt Bas. "Met de andere coaches zit ik nog steeds maandelijks om tafel en maken we concrete plannen om het gastheerschap bij te schaven en uit te breiden. Momenteel richten we onze pijlen op de doorontwikkeling van het KCC en daarbij speelt het gastheerschap een cruciale rol. Verder zien we dat ons enthousiasme aanstekelijk werkt op de andere afdelingen: de gastheerschap-olievlek wordt groter en groter!"

Column

Melle Bakker
secretaris-directeur Kiesraad

'Wat goed is, komt snel', zo luidt een gezegde. Dit geldt bepaald niet voor het beleidsterrein kiesrecht en verkiezingen. Voorbeelden te over.

Zo raadde de Kiesraad de minister van BZK in zijn evaluatieadvies van 2010 aan om voor kiezers in het buitenland te gaan voor een systeem van permanente registratie, en gebruik te maken van de elektronische weg voor het verzenden van stembiljetten. Ruim acht(!) jaar later wordt de Europese parlementsverkiezing van mei 2019 de eerste waarbij onze landgenoten 'in den vreemde' kunnen profiteren van hun permanente registratie bij de gemeente Den Haag.

Ander voorbeeld. In 2012 adviseerde de Kiesraad om het elektronisch tellen van stembiljetten mogelijk te maken. Uiteraard in combinatie met een nieuw stembiljet, waarover de Kiesraad zich in 2010 al positief uittliet. In haar evaluatie van de gemeenteraadsverkiezingen van maart dit jaar merkt minister Ollongren op dat zij stappen wil zetten om experimenten met een nieuw stembiljet mogelijk te maken. Dit nieuwe stembiljet kan worden gebruikt bij de gemeentelijke herindelingsverkiezingen van november 2021 en vervolgens bij de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022. Als derde stap wil de minister experimenteren met het in de gemeenten centraal elektronisch tellen van de stembiljetten. Als je bedenkt dat ook daarvoor een wettelijke basis moet worden gecreëerd in de Experimentenwet, is het niet gek om te stellen dat elektronisch stemmen tellen volgens de planning van de minister niet eerder kan worden ingevoerd dan over een jaar of vijf. Ik denk niet dat het VNG-jaarcongres dit in gedachten had toen op 26 juni jl. een hiertoe strekkende motie van het gemeentebestuur van Stein, ondertekend door meer dan twintig Limburgse gemeenten, werd aangenomen!

Waarom duurt alles altijd zo lang?

Nog een voorbeeld? In 2014 drong de Kiesraad aan op een integrale wijziging van de Kieswet. De laatste algehele herziening van de Kieswet dateert alweer van 1989. Sindsdien is de wet meer dan 40(!) keer incidenteel gewijzigd. Het steeds weer incidenteel wijzigen van de wet heeft nadelen, ook voor de interne samenhang. Voorts is de Kieswet nog altijd een wet waarin het papieren proces de boventoon voert. In zoverre is de wet dan ook niet met zijn tijd meegegaan, waardoor het politieke partijen en verkiezingsinstanties opzadelt met een enorme bureaucratische rompslomp. Dit alles kan en moet beter.

"Sinds 1989 is de Kieswet meer dan 40 (!) keer incidenteel gewijzigd"

Kijkend naar de al genoemde evaluatiebrief van minister Ollongren kun je constateren dat BZK in de startblokken staat om het verkiezingsproces op tal van punten te gaan verbeteren. Dat is mooi. Het is dan misschien nog altijd niet de algehele modernisering die de Kiesraad, en ook de VNG en de NVVB, al zo lang voor ogen staat, maar het gaat de goede kant op. Natuurlijk, zorgvuldigheid gaat boven snelheid, alleen... mag het misschien ietsje sneller?

Afdeling bestuursrecht- spraak Raad van State **geeft gemeente Helmond gelijk over valse geboorteakte**

De gemeente Helmond heeft terecht geweigerd om gegevens uit Tanzaniaanse geboortebewijzen op te nemen in de Basisregistratie Personen. Dit heeft de Afdeling bestuursrechtpraak van de Raad van State uitgesproken op 4 juli 2018. De geboortebewijzen bleken te zijn vervalst.

Tekst: Jozanne van der Velden

De heer J. wil een kind erkennen. Op 23 maart 2015 verzoekt hij daarom het college van B en W van de gemeente Helmond om gegevens in de BRP te registreren uit een op 24 juli 1999 in Tanzania afgegeven uittreksel uit het geboorteregister. Hoewel gemeente Helmond goed opgeleide en gedreven medewerkers Burgerzaken heeft en zij de juiste systemen gebruiken, is er op dat moment weinig ervaring met Tanzaniaanse documenten en twijfelt de gemeente aan de echtheid van het document. Daarom besluiten zij het Bureau Documenten (BDOC) van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) (hierna: het Bureau) in te schakelen.

ONDERZOEK NAAR ECHTHEID DOCUMENT

Het Bureau verricht op 5 juni 2015 documentenonderzoek naar de echtheid van het uittreksel uit het geboorteregister. Zij bekijken het document met speciale apparatuur en concluderen dat het document vals is. De basisgegevens moeten met een druktechniek zijn aangebracht, maar bij het valse exemplaar zijn de basisgegevens met een printtechniek, oftewel met een printer aangebracht. Dit kan niet. Verder constateert de onderzoeker dat de handtekeningen niet met pen (inkt) zijn aangebracht, maar met een printer zijn nagebootst/nagemaakt.

De bovengenoemde technische kenmerken (de zogeheten echtheidskenners) zijn enkel met speciale onderzoeksapparatuur te zien. Met het blote oog kan dit niet. Visueel ziet het document er dus uit zoals het eruit hoort te zien. Dit geldt ook voor de gelegaliseerde handtekeningen: het lijken weliswaar echte handtekeningen, maar ze zijn het niet. De gemeente Helmond heeft er dus goed aan gedaan om het document door het Bureau te laten onderzoeken.

Om de echtheid van het uittreksel uit het geboorteregister van 24 juli 1999 te bewijzen, overlegt de heer J. tijdens de bezwaarprocedure ook nog een tweede, op 16 september 2015 in Tanzania afgegeven, uittreksel uit het geboorteregister over hetzelfde feit. Dit uittreksel vertoont echter dezelfde gebreken als het eerste. Daarnaast blijkt bij dit document de droogstempel, die bij afgifte van een document geplaatst wordt, te zijn nagemaakt. Al deze gebreken zijn wederom enkel met speciale onderzoeksapparatuur te constateren.

Frappant is dat de Tanzaniaanse ambassade in Nederland zowel het eerste als het tweede document heeft gelegaliseerd. In een brief van de Tanzaniaanse ambassade van 6 april 2016 wordt immers vermeld, dat beide uittreksels "have been verified and found to be genuine and are in the Government records as far as registration is concerned" en dat "the legalisation in respect of the document is also genuine".

"Ook legaliserende instanties worden weleens om de tuin geleid"

LEGALISATIE VAN DOCUMENTEN

De gemeente Helmond wil zeker weten dat de buitenlandse documenten echt en betrouwbaar zijn. Maar ondanks het feit dat Tanzania beide uittreksels heeft gelegaliseerd, weigert de gemeente om de gegevens uit deze documenten te registreren in de Basisregistratie Personen (BRP). Onderzoek heeft immers uitgewezen dat de legaliserende instantie een vals document heeft gelegaliseerd. Deze instantie is dus feitelijk misleid. De gemeente Helmond ziet de echte legalisaties dan ook als frauduleus verkregen.

Hoewel een document vervalsen steeds lastiger wordt, zijn gemeentes vaak mede afhankelijk van de legaliserende

instanties. Maar ook deze instanties worden weleens om de tuin geleid. De Tanzaniaanse ambassade kan zonder onderzoeksapparatuur de valsheid niet onderkennen. Het is niet duidelijk of deze ambassade beschikt over bepaalde onderzoeksapparatuur. Het heeft er in ieder geval alle schijn van dat dit niet het geval is. De contra-expertise spreekt ook niet over technisch onderzoek. De gemeente Helmond overweegt nog om samen met het Bureau de ambassade van Tanzania hierover te berichten. Voorkomen is immers beter dan genezen.

BEROEP EN HOGER BEROEP

In deze casus heeft de gemeente Helmond goede ondersteuning gekregen van het Bureau. Met de uitspraak van 23 mei 2017 en onder verwijzing naar vaste jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtpraak van de Raad van State (ECLI:NL:RVS:2015:3221) gaf de Rechtbank duidelijk te kennen dat de juistheid moet worden aangenomen van een deskundigenadvies dat is uitgebracht door het Bureau.

Ook de Afdeling zelf is van mening dat het onderzoek van het Bureau zorgvuldig, inhoudelijk inzichtelijk en concludent is uitgevoerd. In hun uitspraak (ECLI:NL:RVS:2018:2208) vindt de Afdeling er geen doekjes om. De Afdeling overweegt dat "de legalisatie van een buitenlands document door de autoriteiten van het land van afgifte ziet op de bevestiging van de echtheid van de in dat document voorkomende handtekening en van de bevoegdheid van de functionaris die het document heeft ondertekend. Maar Nederlandse autoriteiten behouden de mogelijkheid om via het Bureau de echtheid van gelegaliseerde documenten als zodanig te laten onderzoeken en daarover een standpunt in te nemen." Gelet op alle door het Bureau geconstateerde gebreken in het gelegaliseerde document, komt in dit geval aan de legalisatie van de uittreksels geen bewijskracht toe.

CONCLUSIE

Deze uitspraak van de Afdeling is belangrijk voor zowel gemeenten als de IND. Hoewel er in casussen rondom paspoorten al vele uitspraken door de Afdeling zijn gedaan, is dit een van de weinige uitspraken die expliciet ziet op de valsheid van een gelegaliseerde geboorteakte en de bewijskracht van de legalisatie. Helmond heeft voet bij stuk gehouden en samen met een goede ondersteuning van het Bureau aangetoond dat de gegevens in het uittreksel terecht niet zijn opgenomen in de BRP.

Colofon

B&R 5

18 oktober 2018

ISSN

0929-9262

Redactie

Roos Gardien en Merlin Niesten
communicatie@nvvb.nl
079-3617747

Foto cover

Sjors Massar

Bedankt!

Henriëke van Assen, Melle Bakker, Carla van den Bergen, Jessica Brouwer, Henk van Dijkhuizen, Michele Duquesnoy, Eric Gubbels, Anja Hagedoorn, IJlien Havenaar, Sjoerd van der Hucht, Ton Kassenaar, Carmen Kromosono – Jonathans, Sjors Massar, Digna ten Napel, Hans Ouwerkerk, Anne de Romph, Hans Tomson, Jozanne van der Velden, Ronald Zijlstra, Arre Zuurmond.

Productie

Veenman+, Rotterdam

Correctie (gedeeltelijk)

Tekstbureau Met Anne

Vormgeving

Mark Moget, Uberhaupt.nl

Oplage

2150

Adverteren?

Stuur een mail naar de redactie van B&R of neem telefonisch contact op voor de mogelijkheden
communicatie@nvvb.nl of 079-3617747.

Abonnementen

Burgerzaken & Recht (B&R) is gratis voor leden van de NVVB. Niet-leden kunnen zich abonneren voor een bedrag van €115,- per jaar. Abonnementen kunnen schriftelijk tot uiterlijk

1 november voorafgaande aan het jaar van gewenste beëindiging worden opgezegd.

Contact

E: communicatie@nvvb.nl
T: 079-3617747
www.nvvb.nl

©2018

Artikelen uit B&R mogen alleen met schriftelijke toestemming van de NVVB worden overgenomen. Foto's zonder bronvermelding zijn stockfoto's.

@NVVB_

/NederlandseVerenigingvoorburgerzaken

nederlandse-vereniging-voor-burgerzaken

www.nvvb.nl

de Togamakerij is gespecialiseerd in het vervaardigen van een mooie kwaliteit toga op maat voor ambtenaren burgerlijke stand en hoogleraren.

Door onze keuze in lichtgewicht en duurzame stoffen, draagt de toga met toebehoren niet alleen comfortabel maar blijft deze in uitstekende kwaliteit en onderhoudsvriendelijk.

Wij komen in heel Nederland bij U de maat nemen!

030-6043870
e-mail: togamakerij@ziggo.nl

Documentcontrole, gezichtsvergelijking en klantgeleiding in 1

De gemeente Zwolle, ORIBI id-solutions en JCC software zijn samen de strijd aangegaan tegen identiteits- en look-a-likefraude. Het resultaat: een gloednieuwe aanmeldzuil waarin klantgeleiding en de identiteitscontrole worden gecombineerd. Het klantgeleidingssysteem koppelt de resultaten van de controle terug aan de juiste medewerker.

“Als poortwachter van de identiteitsketen hebben we een extra verantwoordelijkheid. We willen als preventief middel al een controle uitvoeren vóórdat de klant aan de balie komt. De aanmeldzuil is een perfecte integratie van documentcontrole, gezichtsvergelijking en klantgeleiding.”

Gerard Reijgersberg, adviseur burgerzaken gemeente Zwolle

Wilt u identiteitsfraude ook voorkomen? Neem dan contact met ons op!

let's get it together!

+31 (0)541 62 70 62
info@jccsoftware.nl • www.jccsoftware.nl

+31 (0)13 52 11 256
info@oribi.nl • www.oribi.nl

Digitale dienstverlening? appeltje-eitje!

ZO IN HUIS!

Opa Louis besteedt graag zoveel mogelijk tijd aan zijn kleinkinderen. Prettig dat hij voor het aanvragen van een uittreksel of afschrift de deur niet meer uit hoeft.

Hoe? Met de eDiensten voor burgerzaken. Want iets regelen met de gemeente doen de bewoners van deze straat waar en wanneer het hun uitkomt. Veilig, eenvoudig en snel.

Deze gemeente gaat voor gemak.
Beleef nu de ervaring van opa Louis.

centric.eu/appeltje-eitje

 centric
connect.engage.succeed.

